ศีล

โดย พ.อ. ปิ่น มุทุกันต์

หัวข้อเรื่องที่ ๑ : ห้ามฆ่า แต่ไม่ห้ามกิน

ปัญหาเกี่ยวกับศีลข้อที่ ๑ ยังมีให้สงสัยอีกประเด็นหนึ่ง นั่นก็คือปัญหาเรื่องการกินเนื้อสัตว์บางคน คงคิดว่า ในเมื่อพระพุทธเจ้าทรงห้ามฆ่าสัตว์แล้ว ทำไมจึงไม่ทรงห้ามการกินเนื้อสัตว์เสียด้วยจะมิเข้าทำนองที่ว่า ปากว่าตาขยิบรึ ?ปัญหาตรงนี้น่าสนใจมาก โดยเฉพาะในกลุ่มของพวกที่ทานเนื้อ กับพวกทานมังสวิรัติ มักจะมีปัญหาโต้แย้งกันอยู่เสมอ

เราลองมาทำใจให้เป็นกลาง ไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แล้วฟังเหตุผลดูซิว่า ทำไมห้ามฆ่า จึงไม่ห้ามกิน ?ผู้ที่จะให้เหตุผลเกี่ยวกับเรื่องนี้ ก็คือ อดีตอนุศาสนาจารย์ แห่งกองทัพบก

"พ.อ.ปิ่น มุทุกันต์ " ท่านให้เหตุผลไว้อย่างนี้ครับการที่พระพุทธเจ้าห้ามฆ่า แต่ไม่ห้ามกินนั้น เพราะการกระทำทั้ง ๒ อย่าง มีเหตุ และ ผลไม่เหมือนกัน การฆ่านั้นจิตของผู้ฆ่าจะต้องตกอยู่ในอำนาจของกิเลส อย่างหนึ่งอย่างใด ถ้าไม่โลภก็โกรธ ไม่โกรธก็หลง จึงจะฆ่าได้ ถ้าจิตเป็นอิสระแก่ตัว คือไม่มีอาการดังกล่าวครอบงำ คนเราจะไม่ฆ่าสัตว์ การฆ่าทุกครั้ง จะต้องกระทำในขณะจิตผิดปกติ เสมอ ฉะนั้นการฆ่าแต่ละครั้งจึงมีผล ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางจิตของผู้ฆ่า หมายความว่า การฆ่าทำให้จิตทรุดต่ำลงทุกครั้ง จะแคล้วคลาดไปไม่ได้เลยเพราะฉะนั้น ท่านจึงห้ามฆ่า

ทีนี้การกินไม่เป็นอย่างนั้น จิตไม่ต้องโลภ ไม่ต้องโกรธ และไม่ต้องหลง ก็กินได้ และเนื้อสัตว์ที่ปราศจากชีวิตแล้ว เขาแล่มาขาย จำหน่ายจ่ายแจกกันมาเป็นทอดๆ ย่อมมีสภาพเป็นเพียงวัตถุชิ้นหนึ่งจะทิ้งก็เน่าจะกิน ก็อิ่ม ไม่มีเชื้อบาปเชื้อกรรมติดอยู่ในเนื้อนั้นเลย พระพุทธองค์ จึงไม่ทรงห้ามการกินเนื้อสัตว์ ชัดเจนใช่ไหมครับ สำหรับคำชี้แจงเรื่อง

" ห้ามฆ่า แต่ ทำไมไม่ห้ามกิน ? "

หัว ข้ อ เรื่ อ ง ที่ ๒ : เหตุใดจึงห้ามฆ่า

ท่านเคยสงสัยไหมว่า ทำไมศีลทั้ง ๕ ข้อ จึงมีบทบัญญัติเรื่องห้ามฆ่า ขึ้นมาเป็นข้อแรก ?
 เกี่ยวกับเรื่องนี้ พ.อ.ปิ่น มุทุกันต์ อดีตอนุศาสนาจารย์กองทัพบก ท่านเคยให้เหตุผลไว้อย่าง
 น่าฟังว่าท่านเคยสงสัยไหมว่า ทำไมศีลทั้ง ๕ ข้อ จึงมีบทบัญญัติเรื่องห้ามฆ่า ขึ้นมาเป็นข้อ
 แรก ?เกี่ยวกับเรื่องนี้ พ.อ.ปิ่น มุทุกันต์ อดีตอนุศาสนาจารย์กองทัพบก ท่านเคยให้เหตุผลไว้
 อย่างน่าฟังว่า"ทางศาสนาทุกศาสนา ได้มีบัญญัติไว้ ให้ความคุ้มครองแก่ชีวิตเหมือนกันจะ
 ต่างกันบ้างก็เฉพาะขอบเขตของการห้าม ซึ่งแล้วแต่อัธยาศัยของผู้เป็นศาสดา ที่จะกว้างแคบ
 เพียงใดเช่นบางศาสดา ห้ามเฉพาะฆ่าคนในศาสนาเดียวกัน บางศาสดาห้าม ถึงฆ่าคนใน
 ศาสนาอื่น บางศาสดาห้ามถึงฆ่าสัตว์มีคุณ และบางศาสดาห้ามฆ่าสัตว์มีชีวิตทั้ง สิ้นดังนี้เป็น
 ต้นสำหรับพระพุทธศาสนา เราจะเห็นได้ชัดว่า พระพุทธองค์ทรงสอน เพื่อให้ความคุ้มครอง
 แก่ชีวิตอย่างกว้างขวาง ดูเถอะว่า ในศีลห้านี้ ก็ทรงห้ามการฆ่ากัน ไว้ข้อต้นที่สุด ศีลแปดก็ขึ้น
 ต้น ด้วยการห้ามฆ่า ศีลสิบก็ขึ้นต้นด้วยการห้ามฆ่า พูดอย่างย่อๆ ทั้งศีลชาวบ้าน ศีลชีศีลเณร
 ศีลพระ ห้ามฆ่ากันทั้งนั้นในวิถีทางแห่งการทำชั่วดี ที่เรียกว่า กรรมบถ ก็อีกแหละ ฝ่ายทำบาป
 การฆ่าก็เป็นบาปข้อต้นฝ่ายทำบุญ

<u>ข้อแรกก็คือ</u> เว้นการฆ่ากันในทางเสียสละ ผู้เสียสละทรัพย์และอวัยวะ ก็ด้อยกว่าผู้เสียสละ
 ชีวิตผู้ใดเสียสละแม้กระทั่ง ชีวิตเพื่อทำความดี ผู้นั้นเป็นยอดนักเสียสละ ในพรอัน

ประเสริฐ

ที่พระให้แก่เรา หรือเรากล่าวอวยพรแก่กัน "อายุ" ก็เป็นพรข้อแรก ในพรทั้งปวง(อายุ วรรณะ

สุขะ พละ) อายุก็คือชีวิตนั่นเองที่พูดมานี้ พูดพอให้เห็นทางคิด และเห็นทางอธิบายในข้อที่

ว่า ชีวิตเป็นสิ่งสำคัญทั้งคน ทั้งสัตว์แม้แต่สัตว์เดรัจฉาน ซึ่งไม่มีทางที่จะมีทรัพย์อะไรติด

ตัวเลยแต่มันก็มีสมบัติอยู่อย่างหนึ่ง เท่าๆกับคน คือมีชีวิต ชีวิตเป็นของจำเพาะ ของใครของ

มัน มีอยู่คนละหนึ่งเท่านั้น ไม่มีใครจนกว่านี้ ไม่มีใครรวยกว่านี้ ไม่เหมือน เสื้อผ้า เงินทอง

ขาดวิ่นสูญหาย ซื้อใหม่ได้ ไม่เหมือนผัวเมีย หนีไปมีชู้ ก็หาใหม่ได้ ส่วนชีวิตนี้สิ ในชาตินี้มี

คนละหนึ่งเท่านั้นใครเสียไปก็หมดตัว ยืมกันก็ไม่ได้ ซื้อขายกัน ก็ไม่ได้ มันหมดอย่างไม่มี

ข้อแม้จริงๆ ด้วยเหตุทั้งหลายทั้งปวงที่ว่ามานี้แหละ การห้ามฆ่า จึงเป็นข้อห้ามมาตราแรก

ที่สุด

ทางศาสนาทุกศาสนา ได้มีบัญญัติไว้ ให้ความคุ้มครอง แก่ชีวิตเหมือนกัน จะต่างกันบ้างก็

เฉพาะ ขอบเขตของการห้าม ซึ่งแล้วแต่อัธยาศัยของ ผู้เป็นศาสดา ที่จะกว้างแคบเพียงใด

เช่นบางศาสดา ห้ามเฉพาะฆ่าคนในศาสนาเดียวกัน บางศาสดาห้ามถึงฆ่าคนในศาสนาอื่น

บางศาสดา ห้ามถึงฆ่าสัตว์มีคุณ และบางศาสดาห้าม ฆ่าสัตว์มีชีวิตทั้งสิ้น ดังนี้เป็นต้น

สำหรับพระพุทธศาสนา เราจะเห็นได้ชัดว่า พระพุทธองค์ ทรงสอน เพื่อให้ความ

คุ้มครอง

แก่ชีวิตอย่างกว้างขวาง ดูเถอะว่าในศีลห้านี้ ก็ทรงห้ามการ ฆ่ากันไว้ข้อต้นที่สุด ศีลแปด ก็ขึ้น

ต้นด้วยการห้ามฆ่าศีลสิบก็ขึ้นต้นด้วยการห้ามฆ่าพูดอย่างย่อๆ ทั้งศีล ชาวบ้าน ศีลชีศีล เณร

ศีลพระ ห้ามฆ่ากันทั้งนั้นในวิถีทางแห่งการทำชั่วดี ที่เรียกว่า กรรมบถ

ก็อีกแหละฝ่ายทำบาป การฆ่าก็เป็นบาปข้อต้นฝ่ายทำบุญ ข้อแรกก็คือเว้นการฆ่ากัน ในทาง

เสียสละผู้เสียสละทรัพย์และอวัยวะ ก็ด้อยกว่าผู้เสียสละชีวิต ผู้ใดเสียสละแม้กระทั่ง ชีวิต

เพื่อทำความดีผู้นั้นเป็นยอดนักเสียสละ ในพรอันประเสริฐ ที่พระให้แก่เรา หรือเรา กล่าว

อวยพรแก่กัน "อายุ" ก็เป็นพรข้อแรก ในพรทั้งปวง (อายุ วรรณะ สุขะ พละ) อายุก็ คือ

ชีวิตนั่นเองที่พูดมานี้ พูดพอให้เห็นทางคิด และเห็นทางอธิบายในข้อที่ว่า ชีวิตเป็นสิ่งที่

สำคัญ ทั้งคน ทั้งสัตว์แม้แต่สัตว์เดรัจฉาน ซึ่งไม่มีทางที่จะมีทรัพย์อะไรติดตัวเลย แต่ มัน

ก็มีสมบัติอยู่อย่างหนึ่งเท่าๆกับคน คือมีชีวิต

ชีวิตเป็นของจำเพาะ ของใครของมัน มีอยู่คนละหนึ่งเท่านั้น ไม่มีใครจนกว่านี้ ไม่มี ใคร

รวยกว่านี้ ไม่เหมือนเสื้อผ้า เงินทอง ขาดวิ่น สูญหาย ซื้อใหม่ได้ ไม่เหมือนผัวเมีย หนี ไปมีชู้

ก็หาใหม่ได้ ส่วนชีวิตนี้สิ ในชาตินี้มีคนละหนึ่งเท่านั้น ใครเสียไปก็หมดตัว ยืมกันก็ ไม่ได้

ซื้อขายกันก็ไม่ได้ มันหมดอย่างไม่มีข้อแม้จริงๆ ด้วยเหตุทั้งหลายทั้งปวงที่ว่ามานี้ แหละ

การห้ามฆ่า จึงเป็นข้อห้ามมาตราแรกที่สุด"

หัวข้อเรื่องที่ ๓ : บาปอย่างไร ?

เราได้พูดถึงเรื่องศีลข้อที่ ๑ เกี่ยวกับเหตุผลที่ว่า ทำไมจึงห้ามฆ่าสัตว์ ?ทีนี้ เราก็จะมาคุย กันต่อ ถึงปัญหาที่หลายคนสงสัย นั่นก็คือ การฆ่าสัตว์ ที่ว่าได้บาปนั้น ได้บาปอย่างไร ? ผู้ที่จะเฉลยปัญหาข้อนี้ได้กระจ่าง และชัดเจนที่สุด ก็เห็นจะได้แก่ พ.อ.ปิ่น มุทุกันต์ อดีต อนุศาสนาจารย์กองทัพบก ผู้มีความรู้ในทางธรรม เป็นที่แตกฉาน และเป็นที่ยอมรับ โดยทั่วไป ท่านได้เคยอธิบายเรื่องนี้ไว้ ในหนังสือ คำบรรยายพุทธศาสตร์ น่าฟัง มากครับก่อนอื่น ท่าน อธิบายความหมายของคำว่า “บาป” เพื่อเป็นการ ปูพื้นฐานความเข้าใจ ว่าบาปนั้นเป็น อย่างไร ?

บาป ก็คือความเศร้าหมองแห่งจิต ย้อนต้นนิดหน่อย ตัวเราหมดทั้งเนื้อ ทั้งตัวนี้ สำคัญ อยู่ที่ จิต ถ้าชักจิตออกทิ้งเสียแล้ว ตัวเราก็หมดความหมาย ทีนี้จิตคนเรานี้ มีความเป็นไปสืบ ต่อกัน มานาน นานกว่าร่างกาย ร่างกายนี้ จะทรงตัวอยู่ได้ อย่างมาก ราว ๘๐ ปี ๑๐๐ ปี เท่านั้น ก็ แตกดับ แต่ จิตจะต้องเวียนว่ายอยู่ในภพ (ที่เกิด) ต่างๆ นับด้วยหมื่นปี แสนปี หรือกว่า นั้น เสียด้วยซ้ำ ในระหว่างที่จิตเวียนว่ายอยู่นี้ บางคราวจิตก็มีสภาพดีขึ้น บางคราวก็ เสื่อม ลง ต่ำลง จิตที่มีคุณภาพดีขึ้น ก็ย่อมจะเข้าสู่สภาพ ของภพที่ดีขึ้น ตามชั้นของ จิตนั้น แต่ถ้า จิต เสื่อมคุณภาพลง ก็จะเข้าสู่ภพที่เลวลงไป ” ตรงนี้ พ.อ.ปิ่น ท่านได้ยกตัวอย่างไว้ ซึ่งจะ ทำ ให้เห็นเหตุผลได้ชัดขึ้น

“ เทวดา ถ้าโลภมากๆ จนตกจากชั้นเทวดา ก็ลงมาเกิดเป็นคนโลภ คนที่โลภมาก จนอยู่เป็น
คนไม่ไหว ก็ลดลงไปเป็นสัตว์ประเภทโลภสัตว์ที่โลภมาก จนเป็นสัตว์อยู่ไม่ไหว ก็จะลดลง
ไปเป็นเปรตโลภ คือ เปรตหิว (ขุปิปาสิกเปรต) กินเท่าไรไม่อิ่ม ถ้ามันหิวร้าย จนเป็นเปรต
อยู่ไม่ได้ ก็ตกลงนรกอเวจีไปเลย เรื่องโกรธ (โทสะ) เรื่องโง่ (โมหะ) ก็ทำนองเดียวกัน
และถ้าใคร ทำใจ ให้หลุดพ้น จากอาการเหล่านี้ได้มากเท่าไร ภพภูมิก็จะสูงขึ้นๆ จนสุดยอด ”

สรุปตรงนี้ก็คือ “ ในระหว่างที่จิตกำลังทรงตัวอยู่ในภาวะที่สูง และสูงขึ้นๆนั้นถ้าโรคเก่า
ของจิต (โรค ๓ อย่างคือโลภ โกรธ หลง) กำเริบขึ้นเมื่อใด ก็จะทำให้ คุณภาพของจิตทรุด
ต่ำลงทุกครั้งตามมาก ตามน้อย คล้ายๆกับอาการไข้ ซึ่งเป็นโรคทางกาย เมื่อไข้กำเริบขึ้น
กำลังกายก็ลด เมื่อไข้ลด กำลังกายก็ดีขึ้น ” เมื่อเข้าใจพื้นฐานตรงนี้แล้ว ทีนี้ก็วกเข้าสู่ประเด็น
ซะที “ ที่ว่าอาการของจิตที่คิดจะฆ่า ทำให้ฐานะของจิตทรุดต่ำลงนั้น ก็เพราะว่าจิต ที่คิดฆ่า
นั้น มีโรคเก่ากำเริบอย่างหนึ่ง คือความโหดร้าย (โทสะ) ถ้าความโหดร้ายกำเริบขึ้นสุดทาง
ของความโหดร้ายก็คือ ฆ่า ความโหดร้าย นี้กำเริบมากหรือน้อย แล้วแต่ลักษณะของการฆ่า

- ฆ่ามดตัวหนึ่ง ก็กำเริบนิดเดียว
- ฆ่าแมวตัวหนึ่ง ก็กำเริบแรงกว่าฆ่ามด จึงฆ่าได้
- ถ้าฆ่าวัวตัวหนึ่ง อาการโหดร้าย ก็แรงกว่าฆ่าแมว

- ยิ่งถ้าฆ่าคน อาการโหดร้ายก็ยิ่งกำเริบหนักขึ้นไปอีก
- จนกระทั่งฆ่าพระอรหันต์ ฆ่าพ่อ ฆ่าแม่ จะทำได้ก็ต่อเมื่อ ความโหดร้ายรุนแรงขึ้นอย่างหนัก

อาการโหดร้ายที่กำเริบขึ้น มากบ้าง น้อยบ้าง ทำให้ใจเราทรุดต่ำลง ตามมากตามน้อย ไม่มี
เว้นการที่เราสูญเสียคุณภาพอันดีของจิตไป และภาวะอันเลวมาไว้ในจิตเพิ่มขึ้น นี่แหละ
เรียกว่าได้บาป

ที่ว่าฆ่าสัตว์ได้ บาปนั้น ได้อย่างนี้ คือ ได้ขึ้นในจิตของผู้ฆ่าเอง ข้อพิสูจน์ ว่าได้บาปแน่ หรือ
ก็สังเกตที่ใจของผู้ฆ่าเองหลังจากฆ่า ถ้าเพียงแต่บี้มดสักตัวหนึ่ง และพื้นใจของผู้นี้ บาป อยู่
แล้ว ก็อาจไม่รู้สึกว่า มีอะไรเกิดขึ้น เหมือนโยนเมล็ดงาลง ไปบนพื้นดิน ตาม หาก็เจอ ยาก
แต่ถ้า พื้นใจของผู้นั้นสะอาดอยู่ก่อน ก็เห็นบาปง่าย เหมือนโยนเมล็ดงา ลงบนผ้าขาว สะอาด
เห็นง่าย แต่ถ้าฆ่าคนสักคนหนึ่งสิ เห็นชัดเลย ว่า จิตของผู้ฆ่าใน ตอนก่อน กับตอนหลัง ฆ่า
ต่างกันถนัดทีเดียว หลังจากฆ่า จิตจะดิ้นรน กระสับกระส่าย ทำให้อยู่ไม่สุข ยิ่งถ้าฆ่าพ่อ ฆ่า
แม่ของตนเองด้วยแล้ว คนที่ จะฆ่าลง จะต้องมีความโหดร้าย กำเริบสุดขีดแล้วจนสภาพ จิต
หมดดี เอาจริงๆ ท่านเรียกบาปขนาดนี้ว่า “อนันตริยกรรม ” เป็นจิตที่ถูกบาปเผาไหม้ จนหา
ชิ้นดียาก เหมือนไข้กำเริบถึงขนาดแล้ว คนไข้ก็ชักตายไปเท่านั้น ฆ่าสัตว์ได้บาปจริง อย่างนี้
และได้มาก ได้น้อย ก็ด้วยเหตุอย่างนี้”

หัวข้อเรื่องที่ ๔ : อาจจะหัวล้านเพราะบุหรี่

เมื่อสัปดาห์ที่แล้ว ได้พูดถึงวิธีอดบุหรี่ เผอิญได้ไปอ่านพบข้อความ จากหนังสือพิมพ์ เขียนไว้เกี่ยวกับโทษของบุหรี่ โดยพาดหัวไว้อย่างน่าสนใจ บอกว่า "บุหรี่สาปให้เป็นขุนช้าง ได้ตั้งแต่หนุ่ม" จึงอยากจะนำมาถ่ายทอด เพื่อให้เนื้อความ ที่เกี่ยวกับทุกข์โทษของบุหรี่มี ความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น บทความนั้นกล่าวไว้อย่างนี้ครับ

"หมออังกฤษกล่าวเตือน การสูบบุหรี่ทำให้แก่เร็ว ผู้ชายก็อาจหัวล้านหัวเหลือง ก่อนวัย มาก กว่าคนที่ไม่สูบบุหรี่ด้วยกัน วารสารการแพทย์อังกฤษ รายงานผล การศึกษา ผู้ที่เข้าไปรับ การตรวจตามสถานพยาบาลต่างๆจำนวนเกือบพันคน พบว่า คนที่ไม่สูบบุหรี่ยังคงมีสีผม ตามธรรมชาติอยู่ถึง ๓๒เปอร์เซ็นต์ ใน ขณะที่คนสูบบุหรี่ถึง ๘๘ เปอร์เซ็นต์ ล้วนแต่ผม หงอกไปตามๆกัน และยิ่งกว่านั้น ผู้ชายที่เป็นคนสูบบุหรี่ต่างพากันศีรษะล้าน มากกว่าคนที่ ไม่สูบถึง ๒ เท่าแพทย์ผู้ทำการศึกษากล่าวว่า ได้พบว่า คนสูบบุหรี่มีผิวพรรรหน้าตาของคน แก่เกินวัย แต่ก็ยังไม่อาจโทษได้ว่า บุหรี่ทำให้ผมหงอกก่อนวัย เพียงแต่สงสัยว่า บุหรี่อาจ เป็นพิษแก่การหมุนเวียนของเลือดลมหรืออาจทำให้เป็นโรคซึ่งเป็นผลทำ ให้แก่ชราลงก็ได้

หัวข้อเรื่องที่ ๕ : โทษของสุรา ๖ ประการ

เมื่อพูดถึงเรื่องโทษของบุหรี่จบไปแล้ว ต่อไปก็ขอพูดถึงโทษ ของสุราบ้างท่านได้แสดง โทษของสุราไว้ ๖ ประการซึ่งท่านผู้รู้ท่านได้ผูกเป็น คำ ร้อยกรองเพื่อง่ายต่อการจดจำ

ดัง
ต่อไปนี้

" อันสุราเมรัย ใครเสพติด
พาชีวิตมืดมน จนฉิบหาย
หนึ่งสินทรัพย์ ของตนนั้น พลันวอดวาย
สองอาจตาย ด้วยทะเลาะ เพราะความเมา
สามเจ็บป่วย ด้วยโรคาพยาธิ
สี่คนตำหนิ นินทาพาอับเฉา
ห้าหน้าด้าน หนักหนาเวลาเมา
หกโง่เขลา ปัญญาหด หมดสิ้นเอย"

หัวข้อเรื่องที่ ๖ : "ปกติ" นี้ดีอย่างไร

ข้อที่น่าสงสัย และเคยมีผู้สงสัยมาแล้วว่า ถ้าการรักษาศีล เป็นเพียงการตั้งใจรักษา ความ ปกติแล้ว ศีลก็ไม่ได้ทำให้คนเรามีอะไร ดีขึ้น เพราะเป็นเพียงปกติเท่านั้น ถูกการรักษาศีล เป็นการอยู่ในปกติของตนเอง แต่ว่าการที่เราอยู่ในปกติของตนเองนั่นแหละ เป็นความดีอยู่ ในตัวแล้วการที่เราอยู่ในความปกติ ก็เท่ากับอยู่ในความดีนั่นเอง และการที่เราตั้งใจรักษาปกติ พูดอีกทีก็เป็นการทำความดีอยู่ในตัว ขอให้เข้าใจเรื่องนี้ชัดๆ อีกหน่อยประเดี๋ยวจะสงสัย ทีหลัง

ถ้าสมมติว่า เรามีเงินอยู่พันบาท แล้วเรารักษาเงินพันบาทนั้นไว้ ให้คงตัว ก็เท่ากับได้ทำงาน ๒ อย่างคือ เป็นการรักษาเงินพันบาทเดิม ให้คงอยู่ด้วย และเป็นการรักษาฐานที่ตั้งของความ

ร่ำรวยต่อไปด้วย เพราะเงินหมื่นเงิน แสนที่เราจะมีต่อไป ก็ตั้งอยู่บนพื้นเดิมนั่นเอง

รักษาศีลก็เหมือนกัน ย่อมได้ผลทั้ง ๒ อย่าง เป็นการรักษาทุนเดิม คือระดับความเป็นคนไว้
ไม่ให้ทรุดลง นี่ชั้นหนึ่ง และเป็นการสร้าง พื้นฐานรองรับความดีความเจริญต่อไปด้วยอีกชั้น
หนึ่งความปกติ ย่อมเป็นพื้นฐานของความสงบเรียบร้อยทุกสิ่งทุกอย่าง ถ้ายังมีความปกติ
ความสงบเรียบร้อย ก็ยังมี แต่ถ้าผิดปกติเข้าเมื่อไร ก็เกิดความยุ่งยากเสียหายตามมา

นึกถึงของทั่วๆไปก่อน เช่นพระอาทิตย์ส่องแสงอยู่ทุกวันเป็นปกติ ถ้าพระอาทิตย์รักษา
ปกติอยู่อย่างนี้ตราบใด พวกเราก็สงบสุข แต่ ถ้าวันใดพระอาทิตย์เกิดทำผิดปกติขึ้นมาคือ
ไม่ส่องแสงในเวลากลางวัน ไม่ต้องพูดถึง กติทั้งวัน เพียงแต่เกิดสุริยุปราคาก็เสียงานไม่น้อย
ถ้าฤดูเกิดผิด ปกติ เช่นหน้าฝน แล้วฝนไม่ตก ก็เกิดข้าวยากหมากแพง อวัยวะร่างกายก็เหมือน
กัน ตามปกติตาดูอะไรเห็น หูฟังอะไรได้ยิน ปากคอ กินอาหารได้ ถ้าพวกนี้มันเกิดผิดปกติขึ้น
มาจะเป็นอย่างไร คิดดูเอง หรือเอาแค่ลมหายใจก็ได้ ปกติของเราต้องหายใจทีนี้ลองทำผิด
ปกติดูบ้างซิ คือเอามืออุดจมูกเสีย จะเป็นอย่างไร ?อย่างปกติ กับ อย่างผิดปกติ ไหนสบายดี
กว่ากัน?

ใครๆก็รู้ เรื่องผิดปกติมีอยู่หลายอย่าง เสียทั้งนั้น

- คนสติผิดปกติ เรียกว่า คนสติวิปลาส
- คนจริตผิดปกติ เรียกว่า คนวิกลจริต

- คนอวัยวะผิดปกติ เรียกว่า คนพิการ
- คนมีความประพฤติผิดปกติ เรียกว่า คนทุศีล

ท่านนักศึกษาโปรดคิดสอบสวนใจดูเองก็แล้วกันว่า ถ้าสมมติว่า ท่านจะเลือกคนสักคนหนึ่ง
ขอโทษเถอะ จะเลือกเป็นสามีภรรยา เลือกเป็น เพื่อน เลือกเป็นนาย เลือกเป็นลูกน้องหรือน้อง
ที่สุด เลือกมาเป็นคนใช้ ท่านจะเลือกเอาคนปกติ หรือเลือกคนผิดปกติ ?

ข้าพเจ้าคิดว่า ทุกคนจะต้องมีความคิดตรงกัน คือเลือกเอาคนปกติ ว้ก่อนละ หรือจะมีใครบ้าง
เกิดนึกขลัง จะเลือกเอาคนสติวิปลาส หรือคนวิกลจริต ก็เชิญที่พูดมานี้ คือต้องการย้ำถ้าหาก
จะมีผู้สงสัย ย้ำให้เห็นว่าการรักษาศีลนั้น แม้ว่าเป็นการรักษาปกติเดิมของตนก็จริง แต่ก็เป็น
การกระทำความดีอยู่ในตัวพูดอีกที การรักษาศีลเป็นการทำความดี โดยตรง แต่เป็นการทำ
ความดีชั้นพื้น ที่ว่ามาแล้ว ถ้าเป็นการทำนาก็ เทียบกับการไถการคราด ถ้าเป็นการก่อสร้างตึก
รามก็เทียบ กับการตอกเข็มลงรากนั่นเอง

หัวข้อเรื่องที่ ๗ : เจาะลึกศีลข้อที่ ๑ (๑)

"ปาณาติปาตา เวรมณี" เจตนางดเว้นจากการทำลายชีวิตสัตว์

<u>ความมุ่งหมาย</u> การบัญญัติศีลข้อนี้ มุ่งให้มนุษย์มีเมตตากรุณาต่อกัน และ เผื่อแผ่แก่สัตว์
ทั้งปวงด้วย

<u>ข้อห้าม</u>

โดยตรงคือห้ามฆ่าสัตว์ทุกชนิด แต่เมื่อเล็งผลที่มุ่งหมาย คือการปลูก เมตตาในหมู่

สัตว์

ผู้รักษาศีลข้อนี้ จะต้องเว้นการกระทำ ๓ อย่างคือ

ก. ฆ่า

ข. ทำร้ายร่างกาย

ค. ทุรกรรม

การกระทำในข้อ ก. ศีลขาด ข้อ ข. และ ข้อ ค. ศีลด่างพร้อย

ก. การฆ่า

หมายถึง การทำลายชีวิตสัตว์ให้ตกล่วงไป คือทำให้ตายคำว่า สัตว์ หมายเอามนุษย์และเดียรัจฉานทุกชนิด มนุษย์ก็ไม่จำกัดชาติ ไม่จำกัดเพศ ไม่จำกัดวัย ชั้นที่สุด แม้ฆ่าเด็กในครรภ์ก็ห้าม

บาปกรรมจากการฆ่า

ในทางศีล การฆ่าสัตว์ทุกชนิด ผิดศีลทั้งนั้น ศีลขาดเท่ากัน

แต่ว่าทางบาปกรรม ย่อมลดหลั่นกัน ท่านมีหลักวินิจฉัยบาปได้ ๓ ประการ คือ

๑. สัตว์ที่ถูกฆ่า

ฆ่าคนบาปมากกว่าฆ่าสัตว์เดียรัจฉาน แม้ในการฆ่าคนนั้น ฆ่าคนมีคุณ เช่นฆ่าพ่อแม่หรือ

ฆ่าคนที่มีคุณแก่คนอื่น ก็บาปมากกว่าฆ่าคนทั่วไปการฆ่าสัตว์เดียรัจฉาน ฆ่าสัตว์มีคุณ (เช่นฆ่าโค, กระบือ) ก็บาปมากกว่าฆ่าสัตว์ไม่มีคุณ ดังนี้เป็นต้น

๒. เจตนา

คือเจตนาของผู้ฆ่า ถ้าฆ่าด้วยเจตนามีกิเลสกล้า อำมหิต โหดเหี้ยม เช่น รับจ้าง ฆ่าคนหรือ

ฆ่าด้วยความพยาบาทอันร้ายกาจ อย่างนี้บาปมาก ส่วนการฆ่า ด้วย เจตนาที่ยังมีเมตตาเช่น

แพทย์ทดลองเพื่อหาวิธีมารักษาพยาบาลคนอื่น สัตว์อื่น หรือฆ่าเพื่อป้องกันตัว หรือพลาด

พลั้งทำให้เขาตาย โทษก็เบาลง

๓. ประโยคา

คือวิธีทำการฆ่า ถ้าฆ่าโดยวิธีทรมานให้ลำบาก ให้หวาดเสียว ให้ช้ำใจมาก ก็บาป มาก
นอก

จากนี้ ยังมีคนบางพวก ถูกโมหะเข้าครอบงำจิต ให้เห็นผิดเป็นชอบ ถือเอาการฆ่า เป็น
กีฬา

เช่นการยิงนก ตกปลา ล่าสัตว์ สร้างความสนุกเพลิดเพลิน ให้แก่ตนเอง ด้วยสิ่งเหล่านี้
บาง

คนถือว่าการกระทำเช่นนี้เป็นการโก้เก๋ เป็นคนทันสมัย ดูเป็นที่น่าเวทนายิ่งนัก เพราะ
เป็น

การฆ่าโดยไม่มีเหตุจำเป็นใดๆเลย คือไม่ใช่ฆ่าเพื่อ ป้องกันตัว หรือเพื่อกินเป็นอาหาร
ทั้ง

นั้น ฆ่าเล่นสนุกๆเท่านั้นเองเราเอาเลือดเอาเนื้อ เขามากิน เลี้ยงตัวเลี้ยงลูกเมียยังไม่พอ
ยังทำ

ให้เขาเสียชีวิตสังเวยความสนุก ประเดี๋ยวประด๋าวของเราอีกคิดดูเถอะ สัตว์เหล่านั้น เขา
ก็

มีลูก มีพ่อ มีแม่ มีเมีย ที่ต้อง ห่วงใย อกเราฉันใด อกเขาก็ฉันนั้นการฆ่าสัตว์นั้น เมื่อทำ
ให้สัตว์

ตายก็เป็นอันศีลขาด แต่ว่าโดยทางบาปกรรม ย่อมหนักเบา ต่างกันตาม วัตถุเจตนา และ
ประโยคดังกล่าวมานี้.

หัวข้อเรื่องที่ ๘ : หลักวินิจฉัยศีลข้อที่ ๒

หลังจากที่ได้พูดถึงเรื่องความหมายของโจรกรรม มาซะหลายตอน ตอนนี้ก็มาถึงช่วง
สำคัญ

ที่จะพูดถึงหลักวินิจฉัย ว่าการขาดศีลข้อที่ ๒ นี้ จะต้องประกอบด้วยเหตุปัจจัยอะไรบ้าง
?

ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องนี้ ท่าน พ.อ.ปิ่น มุทุกันต์ ท่านก็ได้ให้คำตอบไว้ว่า

"ศีลข้ออทินนาทานจะขาด ก็ต่อเมื่อมีการกระทำครบองค์ทั้ง ๕ ข้อดังต่อไปนี้คือ

๑. ปรปริคฺคหิตํ.......................ของนั้นมีเจ้าของหวง

๒. ปรปริคฺคหิตสญฺญิตา.........ตนก็รู้ว่า ของมีเจ้าของหวง

๓. เถยฺยจิตฺตํ..........................มีจิตคิดจะลัก

๔. อุปกฺกโม............................พยายามเพื่อจะลัก

๕. เตน หรณํ..........................นำของนั้นมาสำเร็จ ด้วยความพยายามนั้น

ขยายความ

องค์ที่ ๑ ที่ว่าของนั้นมีเจ้าของหวง หมายความว่า เป็นของที่อยู่ในกรรมสิทธิ์ของผู้ใดผู้หนึ่ง

ผู้เป็นเจ้าของนั้น อาจเป็นบุคคลธรรมดาก็ได้ อาจเป็นนิติบุคคล เช่น ของวัด ของสมาคม หรือ

ชุมชนก็ได้ ยกตัวอย่างเช่น

ของวัด เช่นที่ดิน กุฏิ วิหาร โบสถ์ เงินทุน และเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ เป็นของวัดใดคณะ

สงฆ์วัดนั้นเป็นเจ้าของ แม้ว่าวัดจะร้าง พระไม่มีแล้ว ของนั้นก็เป็นสมบัติของศาสนา

ของประเทศชาติ หรือของรัฐ เช่นแม่น้ำ ลำคลอง ถนน สะพาน เสาโทรเลข ที่ดินของหลวง

ป่าไม้หวงห้าม เงินหลวง ฯลฯ ซึ่งประเทศชาติบ้านเมือง ได้มีพระราชกำหนดกฎหมาย หวงห้ามไว้

ของสมาคมหรือชุมชน คือของที่คนหลายคนร่วมกันเป็นเจ้าของ จัดทำขึ้น หรือก่อตั้งไว้เช่น

พร้อมใจกันลงแรงลงทุนทำกิจการต่างๆ สมาคมหรือกลุ่มชนนั้นย่อมเป็นเจ้าของ

องค์ที่ ๒ หมายความว่า เราก็รู้ว่าของที่เราจะถือเอานั้น มีเจ้าของ ไม่ใช่ไม่รู้ หรือจะ

ค้าขาย

สินค้าที่ต้องห้ามบางอย่าง เราก็รู้ว่าท่านห้าม หรือรู้ว่าจะต้องเสียภาษีอากรอย่างไร ถ้าไม่รู้

จริงๆ ถึงทำลง ศีลก็ไม่ขาด แม้ว่ากฎหมายจะไม่ยกเว้นให้คนไม่รู้ก็ตาม แต่ทางศาสนายกเว้น

ให้ ถ้าไม่รู้จริงๆ ว่าของนั้นมีเจ้าของ หรือมีกฎหมายควบคุม ศีลไม่ขาด

องค์ที่ ๓ หมายถึงเจตนา คือคนที่หยิบของเขาไปนั้น เจตนาอย่างไร คิดว่าอย่างไร ถ้าคิดว่า

ลักเอา ความคิดที่จะลักเอานี้ เรียกตามภาษาทางวินัยพระว่า "เถยยจิต" เถยยจิต เป็นหลัก

วินิจฉัยอทินนาทาน ที่แน่นอนจะยืม ศีลก็ไม่ขาด คิดว่าจะเก็บไว้ให้ ศีลก็ไม่ขาด ศีลขาดด้วย

เจตนาอย่างเดียวคือ คิดว่าจะลักเอา ความคิดที่จะลักเอานี้ เรียกตามภาษาทางวินัยพระว่า

"เถยยจิต" เถยยจิต เป็นหลักวินิจฉัยอทินนาทาน ที่แน่นอน

องค์ที่ ๔ หมายถึงความพยายาม คำว่าพยายามในที่นี้ คือลงมือทำนั่นเอง เช่นยื่นมือไปหยิบ

ของนั้น หรือก้าวเท้าเดินไป หรืออ้าปากขึ้น กล่าวตู่เอาของ รวมความว่า ไม่ใช่เพียงแต่คิดจะ

ลักเฉยๆ แต่ได้ทำทางกายวาจาประกอบด้วย

องค์ที่ ๕ หมายถึงการได้ของนั้น การได้ของทางวินัย ไม่ใช่ว่าจะต้องได้ของนั้น มากินมาใช้

เท่านั้น แต่หมายถึงทำให้ของนั้นหลุดลอยจากกรรมสิทธิ์เจ้าของเดิม หรือแม้ทำให้เคลื่อนที่

ศีลก็ขาดในขณะนั้น ยกตัวอย่างเช่น ขโมยสัตว์พาหนะ พอสัตว์นั้นยกเท้าครบสี่เท้า ถือว่า

ของเคลื่อนที่ ผู้ลัก ศีลขาดจากหลักวินิจฉัยทั้งห้านี้ ท่านจะเห็นได้ว่า การที่จะวินิจฉัยว่า

ศีลขาดหรือไม่ ? ย่อมขึ้นอยู่กับเจตนาของผู้นั้นเอง มิได้เอาหลักฐานพยานภายนอก มา
เป็น
เครื่องตัดสินเหมือนทางกฎหมาย โดยนัยนี้คนบางคน ที่ถูกกล่าวหาว่าลักทรัพย์ และ
ต้อง
จำนนด้วยหลักฐานของโจทก์ ถึงกับติดคุกติดตะราง แต่ศีลของเขาอาจบริสุทธิ์อยู่ก็ได้
และ
ในขณะเดียวกัน ผู้ที่ทำโจรกรรม แต่ศาลตัดสินปล่อยตัว ให้พ้นข้อหา เพราะหลักฐาน
อ่อน
ไม่พอลงโทษแต่ศีลของเขาอาจไม่บริสุทธิ์ ก็เป็นได้ เมื่อทราบหลักวินิจฉัยแล้ว ตอน
ต่อไป
เราจะพูดถึงเหตุผลของศีลข้อนี้ ในแง่มุมต่างๆ ขอได้โปรดติดตาม.

หั ว ข้ อ เ รื่ อ ง ที่ ๔ : ฆ่าตัวตาย ทำไมถึงบาป ?

ตอนนี้เรากำลังพูดกันถึงเรื่องของศีลข้อที่ ๑ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ห้ามเรื่องการฆ่า มันมี
ประเด็นหนึ่งซึ่งน่าสนใจ และเชื่อว่าหลายคนก็คงสงสัยฆ่าสัตว์ เรารู้แล้วว่าบาป ?...
แต่ถ้าเราฆ่าตัวเราเองล่ะ จะบาปไหม?คำตอบก็คือ บาปแน่นอน ก่อนที่จะถึงคำเฉลย ว่า
ทำไม
ถึงบาป ? เรามาลองพิเคราะห์ดูหน่อยซิว่า อะไรเป็นสาเหตุทำให้เขาเหล่านั้น ต้องคิด
สั้นถึง
ขนาดฆ่าตัวตายถ้าคิดเอง ทำยังไงก็คิดไม่ออก ก็ลองไปฟังความเห็น ของผู้หลักผู้ใหญ่
ใน
อดีต อย่างท่าน พ.อ.ปิ่นมุทุกันต์ อดีตอนุศาสนาจารย์กองทัพบก ท่าน พ.อ.ปิ่น
ท่านพูดเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้ว่า

เหตุผลที่คนฆ่าตัวตายนั้น มักจะเกี่ยวกับ

- ต้องการหนีให้พ้นไปจากความทุกข์
- ต้องการประชดผู้อื่น
- ต้องการแสดงความเด็ดเดี่ยวตามที่ตนเองคิดเห็น ฯลฯ

เหตุผลแต่ละอย่างเหล่านี้ เมื่อคิดเปรียบเทียบด้วยจิตใจปกติแล้ว ไม่คุ้มค่ากับสิ่งที่เสียไป
คือชีวิตทางศาสนากำหนดกรณีที่ควรจะสละชีวิตไว้กรณีเดียว คือเพื่อรักษาธรรมะ คือความ
ชอบธรรม"ทีนี้ก็เข้าสู่ประเด็นที่ตั้งเป็นหัวข้อไว้ในเบื้องต้น ท่าน พ.อ.ปิ่น ได้อรรถาธิบายว่า
"สำหรับประเด็นที่เกี่ยวกับศีล ถ้าจะมีคำถามว่า คนฆ่าตัวเองบาป หรือไม่บาป ? ก็ตอบได้
ทันทีว่าบาปเพราะว่าจิตของคนที่ฆ่าตัวเอง ถูกโมหะ (ความหลงผิด) ครอบงำ จึงฆ่าจิตที่
มีโมหะนั่นแหละเป็นจิตบาป ฉะนั้นคนฆ่าตัวตาย เพื่อพ้นจากภาวะที่ทุกข์ยาก จึงพ้นได้เฉพาะ
ส่วนร่างกาย และในสายตาของคนอื่นเท่านั้น

ในทางธรรม โดยเฉพาะกฎเกณฑ์ทางจิตใจ เห็นได้ชัดว่า ผู้ฆ่าตัวเอง หาได้พ้นทุกข์ไปไม่
มีแต่ภาวะทางจิตใจของเขากลับทรุดต่ำลงไปอีกส่วนการฆ่าตัวตายอีก ๒ - ๓ ประเด็นนั่นเป็น
เรื่องของโมหะ คือความโง่แท้ๆ จึงเป็นบาปโดยไม่ต้องสงสัย" เรื่องฆ่าตัวตาย หมดปัญหาไป
แต่ก็ยังมีปัญหา ให้สงสัยต่อไป... แต่จะสงสัยเกี่ยวกับเรื่อง อะไรนั้นต้องติดตามต่อในสัปดาห์
หน้าแล้วล่ะครับ

หัวข้อเรื่องที่ ๑๐ : ใครได้ - ใครเสีย ? (๑)

เมื่อตอนที่แล้ว ได้พูดถึงหลักวินิจฉัย ในศีลข้อที่ ๒ เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ในตอนนี้ ก็จะพูดถึง
เหตุผลประกอบในแง่มุมต่างๆเกี่ยวกับเรื่องนี้ ท่าน พ.อ.ปิ่น มุทุกันต์ ท่านได้กล่าวไว้ว่า
ศีลข้อที่ ๑ กับ ศีลข้อที่ ๒ เป็นเรื่องเกี่ยวกับชีวิตด้วยกัน แต่เกี่ยวคนละด้าน

ศีลข้อที่ ๑ ท่านห้ามไม่ให้ทำลายชีวิตของผู้อื่น
ศีลข้อที่ ๒ ให้รู้จักเลี้ยงชีวิตของตนเอง และไม่ทำลายเครื่องเลี้ยงชีวิตของคนอื่นด้วย

<u>การเลี้ยงชีวิต</u> บางคนเห็นว่าเป็นการเลี้ยงร่างกาย เป็นเรื่องของวัตถุ ไม่น่าเกี่ยวกับบุญ - บาป
ซึ่งเป็นเรื่องของใจโทษของการลักขโมยเขากิน บางคนก็คิดแต่เพียงว่า ที่ท่านห้าม ก็เพราะ
เป็นการทำให้คนอื่นเดือดร้อน อีกทีก็เห็นเพียงว่า โทษของการขโมยเขากิน ก็คือการติดคุก
ติดตะรางความเห็นเหล่านี้ถูกทั้งนั้น แต่ถ้าเห็นเพียงเท่านี้ ก็ยังเป็นความเห็นที่แคบ ไม่พอคุ้ม
ตัวได้ผมเคยได้ยินกับหู มีคนพูดว่า ข้าราชการโกงเงินหลวงไม่บาป ได้ยินจริงๆ ในระหว่าง
ปลายสงครามโลกครั้งที่ ๒ ซึ่งเป็นระยะที่ศีลข้อที่ ๒ นี้ กลับเข้าไปอยู่กับพระเสียมาก

ท่านผู้พูดอธิบายว่า การที่ท่านห้ามลักทรัพย์ ก็เพราะมุ่งผล ๒ อย่างเท่านั้น คือมุ่งไม่ให้
ทำให้คนที่เป็นเจ้าทรัพย์เดือดร้อน นั่นประการหนึ่งอีกประการหนึ่ง มุ่งป้องกันผู้รักษาศีล
ไม่ให้พัวพันกับความผิด ซึ่งจะทำให้ต้องติดคุกติดตะราง เป็นการเดือดร้อน เมื่อเป็นเช่นนี้
ก็มีทางพิจารณาลงความเห็นว่า การโกงเงินหลวงนั้น ไม่เห็นมีผู้ใดจะต้องเดือดร้อน ในฐานะ
เป็นเจ้าของทรัพย์ หลวงเองก็ไม่มีเนื้อมีตัว ไม่มีลูก ไม่มีเมีย ที่จะต้องดูแล เพราะฉะนั้นจึง
หมดปัญหาที่ว่า เป็นการทำให้เจ้าทรัพย์เดือดร้อนเหลืออยู่ประตูเดียว ระวังตัวอย่าให้เขาจับ
ได้ ถ้าใครมีไหวพริบพอตัวก็ไม่ต้องกลัวความเห็นอย่างนี้ น่าจะเป็นเหตุหนึ่ง ที่ทำให้

การ
ทุจริตต่างๆระบาดไปทั่วแผ่นดินไทยชั่วระยะหนึ่ง ซึ่งเรายังจำกันได้ดีอันที่จริง เห็นอย่างว่า
นั้นไม่ถูก เงินหลวงนั้นมีเจ้าของเหมือนกัน คือคนทั้งประเทศนั่นแหละเป็นผู้เสียหาย เห็นอย่าง
นี้ ยังไม่ครบถ้วนทุกประเด็น ผมจึงพูดว่า เป็นความเห็นไม่คุ้มตัว ความจริงการลักขโมย หรือ
ฉ้อโกงนั้น ยังมีทางเสียหายที่ร้ายแรงที่สุดอยู่อีกทางหนึ่ง คือเป็นการทำลายฐานะ ความเป็น
มนุษย์(มนุษยภาพ)ของตนเอง อย่างไม่มีทางหลีกเลี่ยงได้เลยเมื่อเข้าใจในแง่นี้แล้ว

จึงจะเห็นว่า โทษ ๒ ประเด็นแรก คือเกี่ยวกับการทำให้คนอื่นเดือดร้อน และการ ติดคุก
ติดตะรางเหล่านั้น เป็นเพียงโทษชั้นนอก ผิวเผินนักท่านคงจะจำได้อยู่เสมอว่า ในตัวเรานี้
มีสิ่งสำคัญควรรักควรหวงแหนที่สุดอยู่อย่างหนึ่ง คือจิตใจ จิตใจเท่านั้นที่ ทำให้ตัวเรา
ทั้งตัวมีความหมายแต่จิตของคนเรา มีโรคเก่าที่ยังไม่หายขาดอยู่ ๓ อย่าง คือความโลภ
ความโกรธ ความหลงการรักษาศีล เป็นวิธียับยั้งโรคเหล่านี้ ไม่ให้กำเริบขึ้น การผิดศีลข้อ
๒ คือการลักฉกฉ้อโกงเอาทรัพย์ของคนอื่น ก็เป็นการกระทำอย่างหนึ่ง ที่ทำให้โรคเก่า
ของจิตกำเริบตามปกติของจิต พอเริ่มคิดจะลักทรัพย์ หรือคิดฉ้อโกง ฉกชิงเอาทรัพย์
ของคนอื่น จิตจะเริ่มมีอาการเปลี่ยนแปลง ขาดความสงบเยือกเย็น เป็นจิตที่กระสับกระส่าย
อาการเหล่านี้ ใครทำใครรู้ นี่แหละ จิตเริ่มเปลี่ยนแปลงถ้า เจ้าตัวยังพยายาม ทำทุจริต
อีกต่อไป จนความพยายามมันสำเร็จลงแต่ละครั้ง จิตก็ลดฐานะลงสู่ภาวะที่ต่ำ กว่าเดิม
ทุกครั้ง "ยังไม่จบนะครับ ตอนหน้ายังมีต่อ

หัวข้อเรื่องที่ ๑๑ : ใครได้ ใครเสีย (๒)

เมื่อตอนที่แล้ว ท่าน พ.อ.ปิ่น มุทุกันต์ ท่านได้ทิ้งท้ายเอาไว้ว่า

"ตามปกติของจิต พอเริ่มคิดจะลักทรัพย์ หรือคิดฉ้อโกง ฉกชิงเอาทรัพย์ของคนอื่น จิต
จะ
เริ่มมีอาการเปลี่ยนแปลง ขาดความสงบ เยือกเย็น เป็นจิตที่กระสับกระส่าย อาการ
เหล่านี้
ใครทำใครรู้.....นี่แหละ จิตเริ่มเปลี่ยนแปลง ถ้าเจ้าตัวยังพยายามทำทุจริตอีกต่อไป จน
ความ
พยายามนั้นสำเร็จลงแต่ละครั้ง จิตก็ลดฐานะลงสู่ภาวะที่ต่ำกว่าเดิมทุกครั้ง"

ตอนนี้ เรามาฟังกันต่อครับ ท่าน พ.อ.ปิ่น ได้ย้ำว่า

"ถ้านักศึกษาสังเกตลักษณะวินิจฉัยอทินนาทาน ๕ อย่าง จนท่านเห็นว่า ได้เอาความ
เป็นไป
ทางจิตของผู้ล่วงศีลนั้นเอง เป็นเครื่องวินิจฉัย ศีลขาด หรือไม่ขาดความเป็นไปทางจิต
ที่ว่า
นี้ ได้แก่

- ตนรู้ว่าของที่จะลักนั้นมีเจ้าของ
- ตนคิดว่าจะลัก
- ตนพยายามจะลัก
- ตนได้ของนั้นมา

รู้ คิด พยายาม สามอย่างนี้ เป็นอาการของจิตที่แปรไปตามลำดับ คือจิตรู้ว่า ของมี
เจ้าของ
แล้วจะต้องรับรู้ คือรับเอาความรู้ของจิตไว้เพียงนั้น แต่นี่หาเป็นเช่นนั้นไม่ รู้แล้ว แทนที่
จะ
รับรู้ กลับถูกกิเลสคือโลภะผลักดัน ให้เหยียบย่ำความรู้ คิดจะลักเอาของนั้น ทั้งๆ ตัวก็รู้
จิตก็
เลยถูกฝืนตัวเอง ให้แปรสภาพไปตามกิเลส และแล้วก็ถูกกิเลสเร่งเร้าต่อไป คือให้คิด

พยายาม

หาทางจะลักจะโกง แล้วแต่เรื่องตอนพยายามจะลักนี้ จิตจะเดินในวิถีต่ำทรามตลอด

เวลา

เพราะครุ่นคิดหาวิธีการสนองกิเลสว่า ควรจะใช้วิธีใด - ฆ่า - ยิง - ฟัน - หลอกถ้าเปรียบ

จิตเหมือนผู้เหมือนคน ก็คล้ายๆคนที่ลงไปเดินท่องอยู่ในลำธารสิ่งโสโครก ยิ่งเดินนาน

เดิน

ไกลผู้เหมือนคน ก็คล้ายๆคนที่ลงไปเดินท่องอยู่ในลำธารสิ่งโสโครก ยิ่งเดินนานการ

แปร

สภาพ ของจิตขั้นเลอะมากสุดท้าย จะเกิดขึ้นอีกครั้งหนึ่ง คือตอนที่ได้ของมา ซึ่งเป็น

องค์ที่ห้า

การได้ของนั้นมาด้วยการลักขโมย พอจิตรับรู้ว่าได้มาแล้ว จิตจะคิดว่า ดีแล้ว สมใจคิด

ไม่ดีเลย เสียใจ ฯลฯ แล้วแต่ความคิดจะเกิดขึ้นความคิดที่เกิดขึ้นนี้ ทำให้จิตแปรสภาพ

อีก

ครั้ง คือถ้ารู้สึกว่ายินดีกับของนั้น ก็เป็นการยินดีกับการทำชั่ว ทำให้จิตต่ำทรามลงถ้า

รู้สึก

ไม่พอใจกับของที่ได้มา เพราะน้อยไป หรือไม่ดีพอ จิตก็แปรสภาพ เป็นถูกกิเลสแผด

เผา

ซ้ำเติม ทำให้คิดหาทางทำบาปต่อไปอีกตกลงว่า ความคิดในวาระสุดท้ายของโจรกรรม

เป็นความคิดที่ทำให้จิตทรุดต่ำลงอีกความต่ำทรามของจิตนี่แหละ คือผลแท้ของการลัก

เขากิน ขโมยเขากิน"ตอนหน้า ท่าน พ.อ.ปิ่น มุทุกันต์ ท่านจะแยกแยะให้เราได้เห็น

อย่าง

ชัดเจนว่า บาปเริ่มเกิดขึ้นในจิตตอนไหน ระหว่าง ๕ ขั้นตอน ผู้สนใจ ไม่ควรพลาด

หัวข้อเรื่องที่ ๑๒ : ใครได้ใครเสีย ? (๓)

ตามที่ได้เกริ่นไว้ในตอนก่อนว่า สำหรับตอนต่อไป ท่าน พ.อ.ปิ่น มุทุกันต์ ท่านจะ

แยกแยะ

ให้ฟัง ถึงเรื่องบาปที่จะเริ่มเกิดขึ้นในจิตตอนไหน เรามาฟัง ท่านอธิบายกันเลยครับ

"เพื่อให้นักศึกษาสังเกตวาระจิตให้แน่ๆว่า บาปเริ่มเกิดขึ้นในจิตตอนไหน โปรดดูลำดับ
ความเปลี่ยนแปลงของจิตต่อไปนี้

ลำดับ ๑ ของนั้นมีเจ้าของ (ข้อนี้ไม่เกี่ยวกับบาปบุญ)

ลำดับ ๒ เรารู้ว่าของนั้นมีเจ้าของ (บาปยังไม่เกิด เพราะการรู้นั้น เป็นความดีอยู่)

ลำดับ ๓ เราคิดว่าจะลัก (จิตเริ่มถูกกิเลสรบกวน ให้ละเมิดความรู้ของตนเอง)

ลำดับ ๔ เราพยายามจะลัก (จิตเดินอยู่ในความชั่วตลอดเวลา)

ลำดับ ๕ รับรู้การได้ของนั้นมา (เกิดบาปขึ้นอีกครั้งหนึ่ง จิตตก ฐานะต่ำลง)

ตามลำดับที่แสดงนี้ เพียงชั่วระยะการทำโจรกรรมครั้งหนึ่งๆเท่านั้น ยิ่งถ้าเล็งถึงกฎเกณฑ์
ทางจิตต่อไป บาปยังจะเกิดขึ้นแก่จิตอีกหลายสิบหลายร้อยครั้งยกตัวอย่าง เราขโมยแหวน
เขามาวงหนึ่ง ต่อมาอีก ๑๐ ปี เมื่อเราหยิบแหวนวงนั้นมาสวม เราจะเกิดความรู้สึกขึ้นอัน
หนึ่ง เกี่ยวกับการได้แหวนวงนั้นมา เช่น นึกดีใจ ที่ขโมยเอามาได้ หรือภูมิใจที่ตู่เอามาได้
ความนึกคิดที่พอใจในความชั่วร้ายของตนเองนี้ เมื่อเกิดขึ้นในจิตทีไร ย่อมทำให้จิตเกิดการ
เคลื่อนไหวในทางต่ำลงทุกครั้งทุกคราได้กล่าวมาแล้วว่า จิตของเรานี้ ถ้าคุณภาพต่ำลงไป
มาก จิตก็หลุดจากภพที่สูง เข้าสู่ภพที่ต่ำลงๆ ตามที่อธิบายมาแล้วในตอนก่อน

คือตามหลักเกณฑ์ทางจิต จิตชนิดใด ก็ย่อมเข้าสู่ร่างที่เหมาะกับจิตชนิดนั้น ข้าพเจ้าอยาก
จะพูดให้ขาวกระจ่าง แต่ก็เกรงว่า ท่านผู้อ่านจะคิดนอกเรื่อง เห็นไปว่าข้าพเจ้า พูดสูงพูดต่ำ

แล้วก็จะมาหลงขัดใจกัน แต่มาคิดอีกทีว่า คนเรานี้ขัดใจกันไว้บ้างก็ดีเหมือนกัน เล่นไม่ขัดกัน

เสียเลยประเดี๋ยวก็อับปางกันทั้งเมืองเท่านั้นเอง ขอโทษนะ คืออยากจะว่าบรรดาสัตว์โลก มีอยู่

๓ ชั้นคือ

- เทวดา เป็นพวกจิตใจสูง
- มนุษย์ เป็นพวกจิตใจชั้นกลาง
- เดรัจฉาน เป็นพวกจิตใจต่ำที่สุด

ความรู้สึกนึกคิดที่จะหาเลี้ยงชีวิตของสัตว์โลก ๓ พวกนี้ ก็สูงต่ำต่างกัน

คือพวกเดรัจฉานไม่รับรู้สิทธิในทรัพย์ของกันเลย แต่มนุษย์รู้สิทธิของกัน แต่ยังมีบังอาจ

ละเมิด ทั้งๆที่รู้ในบางครั้ง ส่วนพวกเทวดานั้น รู้ด้วย และไม่กล้าละเมิดด้วย นี่คือจิตที่สูง

ขึ้นตามลำดับ ารที่เราเกิดมา ได้ร่างเป็นคนกับเขาในชาตินี้ ก็เพราะฐานะของจิตสูงขึ้นมาก

แล้วซึ่งเป็นผลการฝึกหัดอบรมของเราเอง เป็นเวลานานเท่าไรแล้วก็ไม่รู้ทีนี้ ถ้าเราไปฝึกหัด

จิตตัวเอง ให้เห็นไม่สำคัญในกรรมสิทธิ์ของคนอื่น ก็เท่ากับเรากลับหลังหันบ่ายหน้าลงไปหา

พวกโน้น มันไปได้จริงๆ ไม่ใช่แกล้งว่า ใจเราเองนั่นแหละ จะเกิดพิศวาสในร่าง อย่างที่ว่านั้น

เข้าเองดูง่ายๆ แม้แต่ในพวกคนเราด้วยกัน ซึ่งยังมีชีวิตอยู่นี่ คนที่ใจชอบละเมิดสิทธิของ

คนอื่น ถ้าบังเอิญตัวไปตกอยู่ในกลุ่มที่เขาเคารพในสิทธิของกัน ใจเขาจะรู้สึกไม่สบายคับแคบ

รำคาญ อยากจะปลีกหนีไปอยู่กับกลุ่มที่เขาไม่นำพากับเรื่องเหล่านี้ ถ้าได้เพื่อนชนิดนั้น

หรือ
ไปอยู่ในสังคมชนิดนั้น ก็จะรู้สึกโล่งหัวอก ดีอกดีใจ นั่นแสดงว่า จิตหันลงต่ำ ประเภท
"กลับหลังหัน" ที่ว่ามาแล้วนี่แหละท่าน

ชั่วชีวิตเดียว จิตยังเหหันไปได้อย่างนี้ ไม่ต้องสงสัยว่า ในการท่องเที่ยว จากภพ สู่ภพ
เป็น
เวลายาวนาน จิตจะทรุดต่ำลงเพียงใด" เรื่องของศีลข้อ ๒ ยังไม่จบนะครับ ตอนต่อไป
ท่าน
พ.อ.ปิ่น มุทุกันต์ จะพูดถึงเหตุผลที่ว่า ทำไมท่านจึงห้ามการลักขโมย ผู้ที่สนใจ พลาด
ไม่ได้
ครับ

หัวข้อเรื่องที่ ๑๓ : ศีลกับความเจริญของชาติ

เรื่องของศีลข้อที่ ๒ ท่าน พ.อ.ปิ่น มุทุกันต์ ได้ชี้แจงแสดงเหตุผล มาให้ฟัง หลายแง่หลาย
ประเด็นแล้ว สำหรับในตอนนี้ เป็นตอนสุดท้ายของศีลข้อนี้ ท่าน พ.อ.ปิ่น จะพูดใน
หัวข้อที่
เกี่ยวกับ "ศีล กับความเจริญของชาติ" เนื้อหาจะเป็นอย่างไร เชิญติดตามครับ

"ถอยออกมาพูดเรื่องนอกๆดูบ้าง คือปัญหาทางสังคม ศีลข้อนี้ ทำให้สังคมดีขึ้น หรือ
เสื่อม
ลงพูดกันง่ายๆดีกว่า ที่พระห้ามลักทรัพย์นี้ ทำให้ประเทศชาติเสื่อมโทรม หรือเจริญขึ้น
...
ขอให้เราวิจารณ์กันอย่างเสรี เพราะพระพุทธองค์ไม่ทรงห้ามการวิจารณ์ ว่าอย่าง
โบราณก็
ว่าไม่มีหม้อนรก ไว้สำหรับคนคิดหาเหตุผลในธรรมะของพระพุทธเจ้าครั้งหนึ่ง ผมได้
เผชิญ
กับปัญหาเรื่องศีลกับสังคม ในสถาบันชั้นสูงแห่งหนึ่งขณะกำลังทำ การบรรยายวิชา
พุทธ

ศาสตร์ มีผู้ฟังท่านหนึ่ง ขออนุญาตลุกขึ้นถาม เป็น ; เชิงอภิปรายโจมตี ใจความก็ว่าการ
ที่
ศาสนาบัญญัติศีลห้าและสั่งสอนให้ ประชาชนรักษาศีลเหล่านี้ ทำให้ประเทศชาติล้า
หลัง
การห้ามฆ่าทำให้คนไทย ขี้ขลาด เป็นทหารที่ดีไม่ได้การห้ามขโมย ทำให้ขาดความ
กระตือ
รือร้น

ในการลักลอบฉกชิงเอาแผนการของชาติอื่นมาใช้ ฯลฯ และประเด็นอื่นๆ อีกหลาย
ประเด็น
นักศึกษาทั่วห้องเงียบกริบ และยิ่งเงียบเชียบเพิ่มขึ้นอีก เมื่อท่านเจ้าของญัตติจบอภิปราย
ดู
เหมือนจะรอฟังว่า ผมจะทำอย่างไร กับปัญหารุนแรงเหล่านั้นแทนคำตอบ ผมได้โยน
ญัตตินั้น
ให้ที่ประชุม โดยวิธีตั้งญัตติให้ลงคะแนนทีละประเด็นผมกล่าวว่า

"ท่านผู้มีเกียรติทั้งหลาย ศีลห้าไม่ใช่ของผมคนเดียว เป็นสมบัติชิ้นหนึ่ง ในศาสนา ที่
เรา
ทุกคนเป็นเจ้าของร่วมกัน ประเทศชาติก็เป็นของเราทุกคน บัดนี้มีปัญหาว่า ข้อห้าม
ต่างๆใน
ศีลห้านั้นทำให้ชาติบ้านเมืองของเราเสื่อม โทรม จึงขอให้ทุกท่านวินิจฉัยดูว่า ถ้าท่าน
เป็นผู้
มีอำนาจใหญ่ยิ่งในแผ่นดิน ไทย สามารถจะเพิกถอนธรรมเนียมประเพณีได้ทุกอย่าง ขอ
ถาม
ว่า ในกรณี ต่อไปนี้ ท่านผู้ใดจะเลือกเอาทางไหน ? โปรดยกมือ

"เกี่ยวกับการฆ่า"
วิธีที่ ๑ ห้ามคนไว้ไม่ให้ฆ่ากัน

วิธีที่ ๒ เปิดให้คนฆ่ากันโดยเสรี
(ผลการยกมือ วิธีที่ ๑ ชนะคะแนน)

"เกี่ยวกับการลักทรัพย์"
วิธีที่ ๑ ห้ามไม่ให้คนลักขโมยของกัน
วิธีที่ ๒ เปิดให้คนขโมยของกันโดยเสรี
(ผลการยกมือ วิธีที่ ๑ ชนะคะแนน)
ฯลฯ

ปรากฏชัดเจนว่า นักศึกษาชั้นสูง ขนาดที่จะเป็นสมองของประเทศเหล่านั้น ได้ลงคะแนน
สอดคล้องกับศีลห้าทุกคนแต่มีคนหนึ่งที่งดลงคะแนน คือท่าน เจ้าของญัตตินั้นเป็นอันว่า
ผมพบทางออกที่เปลืองแรงน้อยที่สุด

ว่าเฉพาะเรื่องการลักขโมย ที่บางท่านคิดวิตกกังวลว่า ถ้าคนไทยมัวถือ ศีลแล้ว จะขโมย
ไปไม่เป็น ทำให้บ้านเมืองไม่เจริญก้าวหน้านั้นคิดถึงแต่ใน แง่ที่ว่า ในการรบกับข้าศึกนั้น
อาจต้องขโมยแผนการหรือข่าวของฝ่าย ตรงข้าม เพื่อให้ได้เปรียบในการรบ ซึ่งความจริง
ก็เป็นความคิดที่มอง เห็นการณ์ไกล แต่ไม่รอบคอบ ทำไมไม่นึกบ้างว่า ถ้าไม่มีข้อห้ามไม่ให้
คน ลักขโมยของกันไว้เลย ทุกคนหยิบและฉกชิงของคนอื่นได้ ตามใจชอบ ลักขโมยของ
กันไว้เลย ทุกคนหยิบและฉกชิงของคนอื่นได้ตามใจชอบ แล้วจะเกิดอะไร ขึ้นในเมืองไทย ?
ถ้าให้มีนิสัยขโมยแล้ว

- จะเอาเงินที่ไหนมาสร้างคุกเพียงพอ ?

- จะเอาเงินที่ไหนมาขยายกำลังตำรวจ ?

- จะทำอย่างไร เบี้ยเลี้ยงเงินเดือนทหารจึงจะถึงมือทหาร ?

- ทำอย่างไร อาวุธยุทธภัณฑ์จึงจะมีอยู่ในคลัง จนถึงวันรบกับข้าศึก ?

และปัญหาสำคัญอีกข้อหนึ่งก็คือ ทำอย่างไร คนไทยเอง จึงจะไม่ขโมย แผนการของกองทัพ
ไทยไปขายให้ข้าศึก ?การที่จะยอมเลิกศีลข้อสองเสีย เพื่อฝึกคนไทยให้กล้าลักแผนการของ
ข้าศึกนั้น ควรทำแน่หรือใครๆก็ตอบได้"ตอนหน้า ท่าน พ.อ.ปิ่น จะเริ่มอธิบายในเรื่องของ
ศีลข้อที่ ๓ เป็นลำดับต่อไป ผู้สนใจโปรดติดตาม

หัวข้อเรื่องที่ ๑๔ : ศีลข้อ ๓ นามกาเม

ท่าน พ.อ.ปิ่น มุทุกันต์ ได้อธิบายศีลให้เราฟังมา ๒ ข้อแล้ว ตอนนี้ก็ จะเริ่มข้อต่อไป คือข้อที่
๓ ศีลข้อที่ ๓ กาเมสุมิจฉาจารา เวรมณี เจตนางดเว้นจากการประพฤติผิดในกาม ข้อห้าม
(ทั้งหญิง ทั้งชาย) ไม่ให้ประพฤติผิดประเวณี

หลักวินิจฉัยกาเมสุมิจฉาจาร กาเมสุมิจฉาจาร มีองค์ ๔

๑. อคมนียวัตถุ.........................หญิง (ชาย) ต้องห้าม

๒. ตัสมิง เสวะนะจิตตัง............มีเจตนาจะเสพ

๓. เสวะนัปปะโยโค.....................ประกอบการเสพ

๔. มัคเคนะ มัคคัปปฏิปัตติ...........มรรคถึงกัน

อธิบายทางตำรา

ศีลข้อนี้ เป็นข้อห้ามในทางเสพกาม คือกันไม่ให้คนประพฤติผิดประเวณี เป็นการห้ามทั้ง ฝ่ายชาย ทั้งฝ่ายหญิงการเสพกามนั้น ภาษาทางศาสนา ใช้คำว่า "เสพเมถุน"บ้าง "เมถุนธรรม" บ้างคำว่า "เมถุน" แปลว่า "คนคู่" เมถุนธรรม ก็แปลว่า พฤติการณ์ของคนคู่ ความหมายก็อย่าง เดียวกัน คำว่า คนคู่ หมายถึง ชายกับหญิงเป็นคู่กัน

ในชื่อเดือนทั้ง ๑๒ เดือน ก็มีเดือนเมถุนอยู่เดือนหนึ่ง คือเดือนมิถุนายน ซึ่งก็มีชื่อออกจากคนคู่ เหมือนกันคือในเดือนมิถุนายนนั้น พระอาทิตย์ กำลังโคจรผ่านราศีดาวกลุ่มหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะ คล้ายๆหญิงชายยืนคู่กัน เลยตั้งชื่อเดือนนี้ว่า เมถุน หรือ มิถุนายนแต่คำว่า เมถุนธรรม ตาม ความหมายในทางศีล หมายถึงการส้องเสพระหว่างชายหญิงเมถุนธรรมนั้น สำหรับพวก คฤหัสถ์ ท่านไม่ห้าม ที่ห้าม ห้ามเฉพาะการทำผิด คือ ประพฤติชั่วเพราะเรื่องนี้

ความประพฤติชั่วเพราะเมถุน ท่านเรียกว่า มิจฉาจาร ซึ่งแปลตรงๆว่า ประพฤติผิด แต่ถ้า พูดเต็มศัพท์ต้องพูดว่า กาเมสุมิจฉาจาร แปลว่า ประพฤติผิดในกาม" เรื่องการประพฤติผิด ในกามนี้ มีหลายคนสงสัยว่า ล่วงละเมิดชายหญิงประเภทใด จึงจะผิดศีลข้อนี้ฉะนั้นตอน หน้ามาฟัง พ.อ.ปิ่น มุทุกันต์ เฉลย ถึงชายต้องห้าม และหญิงต้องห้าม สำหรับศีล ข้อที่ ๓ นี้

หัวข้อเรื่องที่ ๑๕ : หญิงต้องห้าม

เมื่อตอนที่แล้ว ท่าน พ.อ.ปิ่น มุทุกันต์ ได้เริ่มอธิบายถึงศีลข้อที่ ๓ แต่มาค้างตรงประเด็น ที่ว่าหญิง - ชายประเภทไหน จึงจะเรียกว่า หญิงต้องห้าม ชายต้องห้าม ซึ่งถ้าใครไปยุ่งเกี่ยว
ด้วย จะผิดศีลข้อ ๓ สำหรับครั้งนี้ เรามาฟังคำเฉลยกัน ท่าน พ.อ.ปิ่น ท่านพูด ถึงหญิงต้อง
ห้ามก่อน โดยท่านบอกว่า"หญิงที่ต้องห้าม มี ๓ จำพวก คือ

๑. หญิงมีสามี หมายถึงหญิงที่อยู่กินกับชายอื่นฐานภรรยาสามี ทั้งนี้ไม่ว่าเขาจะได้ทำพิธี
แต่งงานกันหรือไม่ก็ตาม และจะได้จดทะเบียน สมรสตามกฎหมายหรือไม่ ไม่ถือเป็นประ
มาณ ข้อสำคัญอยู่ที่ว่า เขาได้อยู่กินเป็นสามีภรรยากันโดยเปิดเผยเท่านั้นหญิงประเภทนี้ จะหมดภาวะที่เป็นหญิง ต้องห้าม ก็ต่อเมื่อสามีตายแล้ว หรือได้บอกหย่าขาดกับสามีแล้ว
หญิงที่สามีถูก กักขัง เช่นจำคุก ถ้าไม่ได้หย่าขาดจากกัน ก็คงถือว่าหญิงมีสามี แม้สามีต้อง
จองจำตลอดชีวิต ตนก็ยังอยู่ในฐานะเป็นหญิงต้องห้าม จนกว่าสามีจะสิ้นชีวิต ชายใดสมสู่
ด้วยผิดศีลและเมื่อเล็งถึงการทำลายความไว้วางใจกัน นอกจากการ ร่วมสังวาสแล้ว ผู้รักษา
พึงเว้น แม้การผูกสมัครรักใคร่ฐานชู้สาว การเกี้ยวพาราสี หรือแม้แต่เล่นหูเล่นตา กับภรรยา
ท่านผู้อื่นในเชิงชู้สาว

๒. หญิงมีญาติปกครอง คือหญิงสาวที่ไม่เป็นอิสระแก่ตน แต่อยู่ในการ ปกครองดูแลของพ่อ

แม่ พี่ ป้า น้า อาหรือผู้อุปการะ ซึ่งนับว่าเป็นผู้ใหญ่ของตน หญิงประเภทนี้ ถ้าชายอยาก ได้
มาเป็นภรรยาก็ต้องติดต่อสู่ขอจากผู้ใหญ่ ให้ชอบ ด้วยประเพณีจัดได้เป็นศรีแก่ตนและ วงศ์
สกุล ชายใดลักลอบสมสู่หรือฉุดคร่า ลักพาเอาไป เป็นผิดศีลการผิดศีลในข้อนี้ เกิดจาก การ
ขืนน้ำใจท่าน ทำให้ผู้มีพระคุณ ต้องช้ำใจ ผิดทั้งหญิงทั้งชายหญิงที่ผู้ใหญ่รับของหมั้น จาก
ชายแล้ว ตกลงว่าจะให้ แต่งงานด้วย นับแต่รับของหมั้นแล้ว หญิงนั้นย่อมเป็นสิทธิของ คู่
หมั้น จนกว่าจะได้คืนของหมั้น หรือบอกเลิกการหมั้นเสีย"หญิงต้องห้าม ยังไม่หมดนะ ครับ
ยังมีเหลืออีกประเภทหนึ่ง แต่มีคำขยายความค่อนข้างยาวจึงขอยกไว้คราวหน้า ผู้ใด สนใจ
อย่าลืมติดตามในตอนต่อไปครับ

หัวข้อเรื่องที่ ๑๖ : ชายต้องห้าม

ตอนนี้ กำลังอยู่ในหัวข้อของศีลข้อที่ ๓ เมื่อตอนที่แล้ว ท่าน พ.อ.ปิ่น มุทุกันต์ ได้พูดถึง หญิงต้องห้ามทั้ง ๓ ประเภท มาจนครบถ้วนแล้ว ตอนนี้ ก็ถึงคราวของ ชายต้องห้าม กัน บ้าง

ชายต้องห้ามในที่นี้ ท่าน พ.อ.ปิ่น อธิบายว่า "คือชาย ที่หญิงสมสู่ไม่ได้ ท่านยกขึ้น แสดง เพียง ๒ พวก คือ

๑. ชายอื่นนอกจากสามีตน (สำหรับหญิงมีสามี)
๒. ชายที่จารีตห้าม (สำหรับหญิงทั่วไป)

ข้อที่หนึ่ง สำหรับหญิงที่มีสามีแล้ว และยังอยู่กินกับสามี ให้ถือว่า ผู้ชายทุกคน นอกจากสามี
ตน เป็นชายต้องห้ามทั้งนั้น

ข้อที่สอง สำหรับหญิงทั่วไป คือทั้งที่มีสามีและไม่มี ให้พึงถือว่า ชายที่มีจารีตห้าม เช่น นักบวช
ในศาสนา ที่ห้ามเสพเมถุน เป็นชายต้องห้าม มิให้ยินยอมพร้อมใจในการสังวาส ถ้าเป็นใจด้วย
....ผิดศีลข้อนี้ ถ้าไม่เป็นใจ....ศีลไม่ขาด"

หัวข้อเรื่องที่ ๑๗ : ศัพท์ "กาเมสุ"

"มีบางท่านถามมาว่า ศีลข้อนี้ดูเหมือนจะเอียง คือห้ามเฉพาะฝ่ายหญิงเป็นส่วนใหญ่ พูด
ง่ายๆ คือเข้าข้างผู้ชาย ยกตัวอย่างเช่น ชายโสดไปสมสู่กับหญิงที่ไม่ต้องห้าม ไม่ผิดศีล แต่
ถ้าหญิงโสด อยู่ในปกครองของบิดามารดา คือไม่เป็นอิสระแก่ตัว ถ้าร่วมสมสู่กับชาย เป็นผิด
ทั้งนั้น เพราะถือว่าละเมิดน้ำใจของบิดามารดา หรือผู้ปกครองของตน ดังนี้เป็นต้น

แต่เมื่อมาบรรยายเรื่องศีลกาเมเข้า ก็อยากจะเอามาเขียนลงไว้เสียด้วย เรื่องการบัญญัติศีล
สิกขาบทสำหรับภิกษุณี ก็มากกว่าของฝ่ายภิกษุ แม้แต่จะอุปสมบทเป็นนางภิกษุณีได้ ก็ลำบาก
ยากเย็นกว่าชาย เกี่ยวกับทางเมถุนธรรม จำกัดขอบเขตฝ่ายหญิงมาก เป็นความจริง ถึงใน
วินัยพระแต่เรื่องอย่างนี้ เป็นเรื่องเหตุผล ไม่ใช่ลำเอียงอย่างบางคนว่า พระพุทธเจ้า เป็นผู้ชาย
ก็ห้ามเข้าข้างผู้ชาย ไม่ใช่อย่างนั้น คิดดูง่ายๆว่า ถ้าผู้ชายคนหนึ่ง มีลูก ๒ คน

คนหนึ่งเป็นลูกชาย อีกคนหนึ่งเป็นลูกหญิง ทีนี้ ชายคนนั้นต้องตัดกางเกงสากลให้ลูก

ชาย

ส่วนลูกสาว ตัดกระโปรงให้ กางเกงกับกระโปรงนั้น รูปทรงต่างกัน เนื้อผ้าก็ต่างกัน เราจะ

ท้วงว่า นายคนนั้นแกไม่ยุติธรรมกะลูก จะควรหรือ ?...นี่มันเรื่องเหตุผล ซึ่งจำเป็นต้องต่าง

กัน เหมือนกันไม่ได้ผู้ชายนุ่งกางเกง พ่อซื้อกางเกงให้ ก็ชอบด้วยเหตุผลแล้ว ผู้หญิงนุ่งกระ

โปรง พ่อซื้อกระโปรงให้ ก็ชอบด้วยเหตุผลแล้วถ้าเกิดอุตริไปให้เหมือน กันเข้า มันก็ผิด ดูไม่

ได้เลย ในเรื่องข้อห้ามต่างๆก็เหมือนกัน ท่านต้องพิจารณาถึงผล ได้ผลเสีย จึงจะได้ประโยชน์

และเป็นความยุติธรรมอยู่ในตัว เพราะความผิดเกี่ยวกับ ทางเมถุนนี้ ฝ่ายหญิงย่อม มีทางเสีย

หายมากกว่าชาย เป็นที่ทราบอยู่แล้ว

ทีนี้ว่าถึงศัพท์ คำบาลีสำหรับศีลสิกขาบทนี้ว่า "กาเมสุมิจฉาจารา" แปลว่า ประพฤติผิด

กาเมสุ เป็นพหูพจน์ เวลาแปล ต้องแปลว่า ในกามทั้งหลายคำว่า "ทั้งหลาย" คือมาก ตั้งแต่

๒ ขึ้นไป เมื่อศัพท์เดิมว่าไว้อย่างนี้ ก็เลยทำให้นักภาษา พากันคิดถึงความหมาย คือมีปัญหาว่า

เหตุใดท่านจึงใช้คำว่ากามทั้งหลาย จะใช้คำว่า กามเฉยๆ ไม่ได้หรือ ? บางคนวิจารณ์ไปใน

กาม คุณ๕ คือ รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัสที่ว่าผิดในกามทั้งหลาย ก็คือผิดใน ๕ อย่างนี้ ดูก็เข้า

ทีเข้าใจคิด แต่ครั้นถูกไล่เลียงเข้าไปอีกว่า การผิดศีล ข้อกาเมนี้ ผิดในรูป ในเสียง ในกลิ่น

ในรส ผิดไม่ได้เห็นรูปเมียเขาสวยๆ มองแล้ว มองอีก ก็ไม่ผิดศีลได้ยินเสียงเมีย คนอื่นร้อง

เพลงเพราะๆ แอบชอบเสียงเขา ก็ไม่ผิดศีล ในกลิ่น ในรส ก็เหมือนกัน

ความจริงทางออกมี คือในวัตถุกามทั้ง ๕ นั้น ทำให้ศีลขาดได้อย่างเดียวคือ "สัมผัส" เท่านั้น
ที่ว่า สัมผัส ในที่นี้ ถ้าพูดตามภาษาชาวบ้านก็ว่า การถูกเนื้อต้องตัวกัน มาถึงตรงนี้ พอจะมอง
เห็นทางออกแล้ว คือการถูกเนื้อต้องตัวนั้น เป็นเรื่องของคนคู่ คือคน ๒ คนขึ้นไป คนเดียวจะ
ถูกเนื้อต้องตัวให้ผิดศีลไม่ได้ เพราะฉะนั้น ในบางแห่งท่านจึงใช้ศัพท์ว่า"เมถุนธรรม" แปล
ตรงตัวว่า"เรื่องของคนคู่" ออกทางนี้ เข้าทีดีกว่า เห็นความได้ชัดทีเดียว ตกลงว่า คำว่า
"กามทั้งหลาย" หมายถึงเมถุนธรรม คือพูดรวบยอดว่าล่วงประเวณี หรือผิดประเวณี

ได้มีบางท่าน แปลศัพท์ กามะ ว่าของที่รักใคร่ แล้วอธิบายว่า ของรักของใคร่นั้น หมายถึง
พัสดุสิ่งของทุกอย่างด้วย แม้แต่เด็กคนหนึ่ง มีตุ๊กตาที่เขารักและหวงแหนมาก แล้วมีเด็กอีก
คนหนึ่งมาถูกต้องตุ๊กตาตัวนั้น เด็กที่มาถูกต้อง ก็ถือว่าผิดในกาม เสียศีลข้อนี้ด้วย

อธิบายอย่างนี้ เป็นการเกินขอบเขตของศีลไป หนักเข้าก็จะเกณฑ์เอาเด็กทารกนอนเปล ให้มา
ผิดศีลกาเมด้วย เพราะไปเอาคำอธิบายธรรมะมาอธิบายศีล ทำให้ยุ่งงทางปฏิบัติได้เหมือนกัน
ในเรื่องความหมายศีลข้อนี้ ขอให้ท่านนักศึกษาธรรมะโปรดเข้าใจด้วยว่า คำว่า กาม หรือ
กาเมสุ นั้น หมายถึง เมถุนธรรม อย่างเดียวเท่านั้น

หัวข้อเรื่องที่ ๑๘ : ตัดรัก

การประพฤติผิดในกามนั้น มีผลต่อสังคม คือทำให้สังคมเลวลง เสื่อมลง ตลอดจน ล่มจม ลงไป ท่านอธิบายเพิ่มเติมต่อไปว่า "ก่อนจะพูดถึงสังคม ต้องพูด ถึงครอบครัวก่อน ครอบ ครัวแต่ละครอบครัว ก็คือสังคมหนึ่งๆ นั่นเอง เราไม่ต้องเริ่มเรื่องอะไรกันมาก ทำให้เสีย เวลาเช่นทำไมคนจึงรักกัน ทำไมจึงอยู่กินเป็นผัวเมียกัน ไม่ต้องพูด ลัดมาพูดตรงที่ว่าการตั้ง ครอบครัว อยู่กินเป็นผัวเมียกันนั้น มีสิ่งใดเป็นสำคัญ ? มีอะไรเป็นแกนของความสุขความ เจริญที่แท้จริง ?เงินรึ ? บ้านรึ ? รูปร่างที่สวยงามรึ ? ถ้อยคำพร่ำ พรอดที่หวานหูรึ ? ถูกแล้ว สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยสำหรับการครองเรือน แต่ เป็นเพียงปัจจัยสนับสนุน ความเป็นปึก แผ่นเท่านั้นแกนสำคัญ ของครอบครัว ยังมีต่างหาก ไม่ใช่สมบัติภายนอก แต่เป็นสมบัติในใจ สิ่งนั้นคือ "ความรัก"

คนเราแม้จะจนแสนจน ถ้ายังรักกัน ก็อยู่กินกันเป็นครอบครัวได้ แต่ถ้าเลิก รักกันเสียแล้ว แม้ว่าจะมั่งมีทรัพย์ เป็นเศรษฐี มหาเศรษฐี ความเป็นปึกแผ่น ของครอบครัวก็สลายสิ้น ความรักนั่นแหละเป็นแกน หรือศูนย์กลางของความสุข ในครอบครัว

ฉะนั้น การเข้าไปทำลายความรักของเขา จึงเป็นการทำลายความสุขของคนทั้งครอบครัว ให้สูญสิ้นไปเรื่องความรักความเยื่อใยของผัวเมียนั้น เป็นของตัด ขาดได้ยากโจรปล้นเอา ทรัพย์ไปเกลี้ยงบ้าน เขาก็ไม่เลิกรักกัน จับเอาฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่งไปใส่คุกใส่ตะรางไว้ เขาเลิก

รักก็ไม่เลิกรักกันชั้นที่สุด แม้ว่าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ล้มหายตายจากไปแล้ว อีกฝ่ายหนึ่ง ก็ยังไม่

ความรักมันเป็นของแปลก ยืดหยุ่นได้ ไม่ยอมขาดง่ายๆ ยืดข้ามน้ำข้ามทะเล ไปถึงเมือง แขกเมืองฝรั่งก็ได้ ยืดเข้าไปในคุกยืดเข้าไปในคุกในตะรางก็ได้ ยืดตามเข้า ไปในเตาเผาศพก็ได้ มันขาดยากจริงๆ สุนทรภู่จึงได้กล่าวว่า

จะหักอื่น ขืนหัก ก็จักได้
หักอาลัย นี้ไม่หลุด สุดจะหัก
สารพัด ตัดขาด ประหลาดนัก
แต่ตัดรัก นี้ไม่ขาด ประหลาดใจ

ท่านว่าไว้ถูกต้องมาก คือว่าให้เห็นข้างเหนียว ยากที่จะหาอะไรมาตัดให้ขาด แต่ก็ยังมีศัสตราที่ความรักกลัว ที่สุดอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นอย่างเดียว ที่สามารถ ตัดความรักให้ ขาดสะบั้นลงอย่างง่ายดาย และโดยทันทีทันใด ศัสตราร้ายที่ว่านั้น ก็คือ "การนอกใจ" นั่นเอง

หญิงนอกใจผัว ไปเป็นชู้กับชายอื่น หรือชายไปลัก ลอบล่วงเกินภรรยาของ ผู้อื่นเข้า การนอก

ใจนั่นแหละ เป็นเครื่องประหารความ รักให้ขาดสะบั้น อย่างไม่มี เหลือหรอ และขาดในทันที

ที่จับได้ ไม่มีการลดหย่อน ผ่อนผัน ทราบเรื่องเข้าเมื่อไร เป็นต้องเลิกรัก ลงในเมื่อนั้นทันที

ไม่ว่าจะเป็น เวลาค่ำคืนดึกดื่น วันอาทิตย์ วันจันทร์ ไม่มีการยกเว้น ที่จะ ให้ความรักได้ทุเลา

ไปก่อนได้เคยมีเรื่องปรำปราเล่ากันมา เท็จจริงไม่รับรอง แต่ก็น่าเป็นไปได้

เขาเล่าว่า ผัวเมียคู่หนึ่ง รักกันมาก ครั้นอยู่มาๆ เมื่อตายลง ฝ่ายผัวก็ร้องไห้ หามรุ่งหาม

ค่ำ คิดถึงเมีย ไม่เป็นอันกินอันนอน ใครจะห้ามจะปลอบเท่าไรก็ไม่ได้ ผล เอาแต่

ร้องไห้ผล

ที่สุด มีเพื่อนคนหนึ่งออกอุบาย ทำเป็นปรารภว่า "รู้สึกเห็น ใจแกจริงๆ เพราะเมียของแกน่า

รักมาก อย่าว่าแต่แกซึ่งเป็นผัวเลย ที่จะอดกลั้น ความอาลัยได้ แม้แต่อีตาผู้ชายบ้านโน้นซึ่ง

เป็น เพียงชู้ ก็ร้องไห้เป็นวักเป็นเวร เหมือนกัน"เท่านั้นแหละท่านเอ๋ย การร้องไห้หายไปเป็น

ปลิดทิ้ง หมดรักหมดอาลัย ลงทันที แถมยังคิดเสียด้วยว่า "คนพรรณนี้ ตายเสียก็ดี"

นี่แหละท่าน ความรักเป็นของแปลกประหลาด เอาความตายตัดไม่ขาด แต่มาขาดด้วยการ

นอกใจ เพราะฉะนั้น การนอกใจ จึงเป็นความผิดร้ายแรงมาก ในระหว่างผัวเมีย ชายที่เข้าไป

ล่วงเกินภรรยาของคนอื่น ก็เป็นการข่มเหงน้ำใจลูกผู้ชายด้วยกันอย่างร้าย แรงที่สุด เขาเป็น

คนที่สังคมมนุษย์ตอกหน้าตราชื่อว่าเป็นคนชั่วสาระเลว ร้ายยิ่งกว่ามหาโจร ที่เข้าปล้นเอา

ทรัพย์สักสิบครั้งสิบหน เพราะผู้ล่วงเกินในภรรยาเขานั้น เป็นผู้เข้าไปทำลายความ สุขทั้งสิ้น

ที่ครอบครัว เขามีอยู่ และทำลายอนาคตของลูกเต้าเหล่ากอในครอบครัวนั้นให้ย่อย ยับอับสูญ

นี่เพียงสังคมส่วนน้อย ในวงสังคมทั่วไปก็เหมือนกัน คนรักกันอาจเสีย สละทุกสิ่งทุกอย่าง

ให้แก่กันได้ ไม่ว่าจะเป็นให้เงินให้ทอง ให้ข้าวให้ของ ให้แก่กัน ได้เสื้อผ้าอาภรณ์ แม้จะหยิบ

ยืมกันใช้ก็ได้ทุกอย่าง ยืมไม่ทัน จะถือวิสาสะ ฐานคนรัก ก็ยังได้เว้นอย่างเดียว คือการ

ล่วงเกิน
ในภรรยาเพื่อนกับเพื่อนก็ไม่อาจรักกันต่อไปได้ พี่กับน้องก็ไม่อาจรักกันต่อไปได้ตกลง
ว่า การ
นอกใจ การทำชู้ มันเป็นศัตรูโดยตรงกับความรัก"

หัวข้อเรื่องที่ ๑๘ : เรื่องของกาม
เรื่องของศีลข้อ ๓ ยังไม่จบนะครับ ตอนนี้จะเป็นตอนสุดท้าย มาฟัง ท่าน พ.อ.ปิ่น มุทุกันต์
อรรถาธิบายต่อเลยครับ ท่านบอกว่า "ในบรรดาภพที่เกิดของสัตว์ มีอยู่ภพหนึ่ง เรียกว่า
กามภพ
สัตว์โลกที่เกิดอยู่ในกามภพ พากันเสพกาม ติดอยู่ในกาม แต่ก็แบ่งออกเป็น ๓ พวก
หรือ ๓ ชั้น
คือ

- พวกชั้นต่ำ มีกามเป็นใหญ่
- พวกชั้นกลาง สังวรในกาม
- พวกชั้นสูง เว้นจากกาม

พวกชั้นต่ำ คือพวกตกเป็นทาสของอารมณ์ ประพฤติตามความใคร่ ไม่มีข้อใดที่จะต้อง
สังวรในเรื่องนี้ ได้แก่พวกสัตว์ที่ต่ำกว่ามนุษย์ลงไป ซึ่งไม่มีความอาย ไม่มีข้อยกเว้น

พวกชั้นกลาง รู้จักสังวรในกาม คือมีการควบคุมจิต แม้จะมีความใคร่ในกาม ก็ยังรู้จัก
เว้นสิ่ง
ที่ควรเว้น ไม่ปล่อยตามอารมณ์ ได้แก่พวกมนุษย์สามัญ

พวกชั้นสูง ได้แก่พวกประพฤติพรหมจรรย์ งดเว้นการเสพกาม

ความผิดในกามนั้น อาจเกิดขึ้นในพวกชั้นกลางกับชั้นสูงเท่านั้น ส่วนพวกชั้นต่ำ คือ พวก
เดรัจฉาน ไม่มีข้อใดที่ถือว่าเป็นความผิดในกาม เพราะต่ำที่สุดอยู่แล้ว พวกชั้นกลางนั้น จะ
ผิดในกามก็ต่อเมื่อไปประพฤติอย่างพวกชั้นต่ำเข้า คือ กระทำโดยไม่ยกเว้นกาลเทศะ และ
บุคคลอันตนจะพึงเว้น ส่วนพวกชั้นสูง จะผิดในเรื่องนี้ก็ต่อเมื่อ ตนไปทำอย่างพวกชั้น กลาง
เข้า

เบญจศีลข้อที่ ๓ นี้ คือห้ามพวกชั้นกลาง ซึ่งได้แก่ พวกคฤหัสถ์ชาวบ้านเรา ไม่ให้ทำ ตัว
เป็นพวกชั้นต่ำ ซึ่งเขาไม่ใช่ชั้นเดียวกับเรา กามนั้น ถ้าจะเปรียบก็ เหมือนน้ำ คนที่ใจต่ำ ให้
กามพาไปทำความชั่วต่างๆ เหมือนคนที่จมอยู่ใต้น้ำ อาจตาย เพราะน้ำ ส่วนคนที่รู้จัก สังวร
ในกาม คือผู้รักษาศีลข้อกาเม เหมือนคน ที่ว่ายน้ำอยู่บนผิวน้ำ ปลอดภัยกว่าพวกจม อยู่ ใต้น้ำ
ส่วนพวกที่เว้นจากกาม เหมือนคนที่ขึ้นจากน้ำ ยืนอยู่บนฝั่งแล้ว ปลอดภัยในเรื่อง จมน้ำ ตาย
ท่านล่ะ อยู่ในจำพวกไหน ?

เมื่อว่าโดยรวบยอด คนทุกคนย่อมดำรงอยู่ในฐานะชั้นกลางแล้ว ชั้นกลางเป็นชั้นของ มนุษย์
เพราะฉะนั้น การสังวรในกามจึงเป็นมนุษยธรรม ระวัง อย่าให้ตกลงไปสู่ชั้นที่ต่ำกว่า มนุษย์
เป็นอันขาด โดยเฉพาะชายหญิง ควรจะมีความ เห็นอกเห็นใจกันให้มากที่สุด ฝ่ายหญิง ก็พึง
รู้ว่า การนอกใจเป็นการเชือดเฉือน ใจชายร้ายแรงกว่าสิ่งใด

โบราณท่านย่อมว่า

- หนามแทงเล็บ......ชายร้อง
- เห็บกัดหู...............ชายครวญ
- เมียมีชู้..................ชายอกสามศอกก็ทนไม่ได้

และฝ่ายชายก็พึงทราบว่า การนอกใจภรรยานั้น เป็นการบดขยี้จิตใจของเขา ที่โหดร้ายสุด

ประมาณ น้ำใจหญิงท่านย่อมว่า
"เสียทองเท่าหัว ก็ไม่ยอมเสียผัวให้แแก่ใคร"

หัวข้อเรื่องที่ ๒๐ : ศีลข้อที่ ๔

เรื่องของศีล ๕ เราว่ามาถึง ๓ ข้อแล้ว ตอนนี้จะเริ่มข้อที่ ๔ อันได้แก่

มุสาวาทา เวรมณี.......เจตนางดเว้นจากการพูดเท็จ

<u>ความมุ่งหมาย</u> ศีลข้อนี้ ท่านบัญญัติไว้ เพื่อป้องกันการทำลายประโยชน์ของตนและผู้อื่น

ด้วยการพูดเท็จ และให้รู้จักรักษาวาจาของตน ให้เป็นที่เชื่อถือได้

<u>ข้อห้าม</u> เมื่อเพ่งความมุ่งหมายดังกล่าว พึงทราบว่า ในสิกขาบทนี้ท่านห้าม

๑. มุสา
๒. อนุโลมมุสา
๓. ปฏิสสวะ

การกระทำในข้อ ๑ ศีลขาด การกระทำในข้อ ๒ - ๓ ศีลด่างพร้อย ทางละเมิดศีลมุสา

มุสา แปลว่า เท็จ ได้แก่ โกหก ส่วนมากเราเข้าใจว่า การพูดโกหก คือใช้ปากพูด แต่ในทาง

ศีล ท่านหมาย ถึงการทำเท็จทุกอย่าง จะเท็จด้วยการพูด หรือเท็จด้วยการไม่พูดก็ เท็จได้

ทั้งนั้น เมื่อแยกวิธีทำเท็จแล้ว ก็มีอยู่ ๒ ทางคือ ทางวาจา และ ทางกาย

เท็จทางวาจา คือพูดออกมาเป็นคำเท็จ ตรงกับคำโกหกชัดๆ ซึ่งเป็นที่เข้าใจกันอยู่แล้ว

เท็จทางกาย คือทำเท็จด้วยร่างกาย เช่นเขียนจดหมายโกหก รายงานเท็จ ทำหลักฐาน
ปลอม

ตีพิมพ์ข่าวเท็จเผยแผ่ ทำเครื่องหมายให้คนอื่นหลงเชื่อ ตลอดจนการใช้ใบ้ ให้คนอื่น
เข้าใจ

ผิดเช่นสั่นศีรษะในเรื่องควรรับ หรือพยักหน้าในเรื่องควรปฏิเสธ หมายความว่า ศีลข้อ
นี้ ผิด

ได้ทั้งทางกาย ทั้งทางวาจา แม้อยู่ลำพังคนเดียวก็ผิดได้ คนใบ้พูดไม่เป็นเลยก็ผิดได้

หัวข้อเรื่องที่ ๒๑ : มุสาวาท ๗ อย่าง

ตอนนี้ เรากำลังพูดถึงศีลข้อที่ ๔ เกี่ยวกับเรื่องการมุสา บางท่านอาจคิดว่า การมุสา ก็คือ
การ

พูดโกหก แต่ในทางตำราแล้ว อาการของมุสา ท่านยังได้แยกย่อยไปถึง ๗ อย่างด้วยกัน
ซึ่งถ้า

ใครไปกระทำเข้า ก็เข้าข่ายผิดศีลข้อที่ ๔ ฉะนั้น ฟังไว้ เพื่อเป็น การประดับความรู้ ก็จะ
เป็น

ประโยชน์ด้วยกันทุกฝ่าย ในทางคัมภีร์พุทธศาสนา

ท่านแสดงอาการที่เข้าข่ายมุสาไว้ ๗ อย่าง ดังต่อไปนี้

๑. ปด ได้แก่การโกหกชัดๆ ไม่รู้บอกว่ารู้ ไม่เห็นบอกว่าเห็น ไม่มีบอกว่ามี หรือรู้บอก
ว่า ไม่รู้

เห็นบอกว่าไม่เห็น มีบอกว่าไม่มี อย่างนี้เรียกว่าปด

๒. ทนสาบาน คือทนสาบานตัว เพื่อให้คนอื่นหลงเชื่อ การสาบานนั้น อาจมีการ
สาปแช่งด้วย

หรือไม่ก็ตาม ท้ายที่สุด คนที่อยู่ด้วยกันมากๆ เช่นนักเรียนทั้งชั้น เมื่อมีผู้หนึ่งทำ

ความผิด แต่
จับตัวไม่ได้ ครูจึงเรียกประชุม แล้วก็ถามในที่ประชุม และสั่งว่า ใครเป็นผู้ทำผิดให้ยืนขึ้น
นักเรียนคนที่ทำผิดไม่ยอมยืน นั่นเฉยอยู่ เหมือนกับคนที่เขาไม่ผิด ทำอย่างนี้ก็เป็นการมุสา
ด้วยการทนสาบาน เรียกว่า "ทวนสาบาน" ก็ได้

๓. ทำเล่ห์กะเท่ ได้แก่การอวดอ้างความศักดิ์สิทธิ์เกินเหตุเกินความจริง เช่นอวดรู้วิชาคงกระ
พัน ว่าฟันไม่เข้ายิงไม่ออก อวดวิชาเสน่ห์ยาแฝด ว่าทำให้คนรักคนหลง อวดความแม่นยำ
ทำนายโชคชะตา อวดวิเศษให้หวยเบอร์ ผู้อวดนั้น มักจะพร่ำแสดงเกินความจริง ใจของตน
ซึ่งเป็นการทำเล่ห์กะเท่คนใจบาปบางคน หมดทางหากิน จึงโกนผม นุ่งห่ม ผ้าเหลืองแสดง
ว่าตัว เป็นพระ เพื่อให้ชาวบ้านเขาเลี้ยงดู การกระทำดังตัวอย่าง ที่ยกมานี้ เรียกว่าทำเล่ห์

๔. มารยา ได้แก่แสดงอาการหลอกคนอื่น เช่นเจ็บน้อยทำเป็นเจ็บมาก ข้าราชการบางคน ต้อง
การจะลาพักงาน แต่ถ้าลาตรงๆ เกรงผู้บังคับบัญชาจะไม่เห็นใจ จึงแกล้ง ทำหน้าตาท่าทาง
ว่ามีทุกข์ เอามือกุมขมับ แสดงว่าปวดศีรษะ กุมท้อง แสดงว่า ปวดท้อง เด็กบางคนอยากเก
โรงเรียน เอามือล้วงคอโอ้กอ้าก แสดงว่าคลื่นไส้ ให้พ่อแม่ได้ยิน จะได้ผ่อนผัน

๕. ทำเลศ คือใจอยากจะพูดเท็จ แต่ทำเป็นเล่นสำนวน พูดคลุมเครือให้ผู้ฟังคิดผิดเอาเอง
เช่นคนอยู่อยุธยา เดินทางเข้ามาในกรุงเทพ

เพื่อนที่กรุงเทพถามว่า "ทางอยุธยาฝนตกไหม ?"

"คุณนี่ถามได้ แดดออกเปรี้ยงอย่างนี้ ยังถามหาฝนอีก" พูดอย่างนี้ เรียกว่า ทำเลศ

๖. เสริมความ ได้แก่เรื่องจริงมี แต่มีน้อย คนพูดอยากจะให้คนฟังเห็นเป็นเรื่องใหญ่ จึงพูด
ประกอบกิริยาท่าทาง ให้เห็นเป็นเรื่องใหญ่โต เช่นเห็นไฟไหม้เศษกระดาษนิดเดียว ก็ตะโกน
ลั่นว่า "ไฟไหม้ๆ" คนอื่นได้ยินเสียงตะโกนเข้า เขาก็เข้าใจว่า เกิดไฟไหม้บ้านเรือนอย่างนี้
เรียกว่าเสริมความ ไม่พ้นศีลขาด แม้ว่ามูลเดิมจะมีอยู่จริงก็ตาม คนโฆษณาขายสินค้า ที่มัก
พรรณนาสรรพคุณเกินความจริง ยาขนานเดียวแก้โรค ได้สารพัดทุกสิ่ง อย่างนี้ก็นับ เข้าใน
กิริยา เสริมความ

๗. อำความ ตรงกันข้ามกับเสริมมความ เสริมความ ทำเรื่องเล็กให้ใหญ่ ส่วนอำความคือทำ
เรื่องใหญ่ให้เล็ก ยกตัวอย่าง ข้าราชการที่ไปปกครองท้องถิ่นห่างไกล จะต้องปกครอง
ประชาชนให้สงบสุข ครั้นมีเหตุการณ์ร้ายเกิดขึ้น เช่นมีโจรร้ายปล้นสะดม จำต้องรายงาน
ต่อผู้ใหญ่ ถ้าจะรายงานตามเป็นจริง ก็กลัวจะถูกเพ่งเล็ง ว่าเป็น ความบกพร่องต่อหน้าที่จึง
ทำข้อความในรายงานให้เบาลง ให้ผู้อ่านเห็นว่าเป็นเรื่อง เพียงเล็กน้อย แทนที่จะเห็นว่าเป็น
การปล้นสะดม ก็เข้าใจเพียงเป็นการชิงทรัพย์ ดังนี้เป็นต้น

หัวข้อเรื่องที่ ๒๒ : หลักวินิจฉัยมุสาวาท

ตอนนี้ จะเป็นหลักเกณฑ์ทางวิชาการ ว่าด้วยเรื่องการตัดสิน ว่าอย่างไร จึงจะเข้าข่ายที่จะ ทำให้ศีลข้อมุสาขาด ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องนี้ ท่านให้หลักตัดสินไว้ ๔ ข้อคือ

๑. เรื่องไม่จริง
๒. จิตคิดจะพูดให้ผิด
๓. พยายามพูดออกไป
๔. คนอื่นเข้าใจเนื้อความนั้น

หมายความว่า ศีลข้อที่ ๔ นี้จะขาด ต่อเมื่อการพูด หรือการทำเท็จ ครบองค์ทั้ง ๔ ดังต่อไปนี้

องค์ที่ ๑ ที่ว่าเรื่องไม่จริง คือเรื่องที่พูดนั้นไม่มีจริง ไม่เป็นจริง เช่นฝนไม่ตกเลย แต่เราบอก ว่าฝนตก อย่างนี้เรียกว่าเรื่องไม่มีจริง หรือฝนตก แต่เราพูดว่าฝนไม่ตก อย่างนี้ก็ เรียกว่าเรื่อง ไม่มีจริง เพราะเรื่องฝนไม่ตก ไม่มีจริง เรื่องที่จริงนั้นก็คือเรื่องฝนตก

องค์ที่ ๒ จิตคิดจะพูดให้ผิด คือมีเจตนาจะพูดบิดเบือนความจริงเสีย ถ้าพูดโดยไม่เจตนาจะ พูดให้ผิด ศีลไม่ขาด

องค์ที่ ๓ พยายามพูดออกไป คือได้กระทำการเท็จด้วยเจตนานั้น ไม่ใช่เพียงแต่คิดเฉยๆ

องค์ที่ ๔ คนอื่นเข้าใจเนื้อความนั้น เป็นข้อวินิจฉัยที่สำคัญอย่างหนึ่ง คำว่า "ผู้อื่น"ในที่นี้ หมายถึง คนที่เราต้องการจะโกหก ถ้าผู้อื่นเข้าใจคำที่เราพูดนั้น เป็นศีลขาด ส่วนที่ว่าเขาจะ เชื่อหรือไม่นั้น ไม่ถือเป็นสำคัญ ถ้าพูดไปแล้ว เขาไม่เข้าใจ เช่น เราโกหกเป็นภาษาไทย

ให้
ฝรั่งฟังเขาไม่รู้ภาษา ศีลไม่ขาด

หัวข้อเรื่องที่ ๒๓ : ยากเพราะง่าย
ตอนนี้เราจะมาพูดกันถึงเหตุผลประกอบของศีลข้อที่ ๔ ซึ่งท่าน พ.อ.ปิ่น มุทุกันต์ ท่านได้
แยกเป็นหัวข้อย่อยๆไว้ ๔ หัวข้อ
หัวข้อแรก คือ ยากเพราะง่าย โดยท่านได้ให้คำอธิบายไว้ดังนี้

"ในบรรดาข้อห้ามใหญ่ทั้ง ๕ ข้อ คือห้ามฆ่ากัน ห้ามขโมยของกัน ห้ามทำชู้ ห้ามโกหก และ
ห้ามดื่มเหล้า ผู้ที่รักษาศีล ๕ จะต้องงดเว้นนั้น ถ้าว่าข้างรักษายากแล้ว ข้อห้ามโกหก รักษา
ยากกว่าทุกข้อ ผมเคยทดลองโหวตคะแนนดูหลายครั้งแล้ว ศีลข้อที่ ๔ นี้ชนะทุกทีที่โหวต
นั้น คือต้องการหยั่งเสียงดูว่า มติประชาชน เขาเห็นว่า ศีลข้อไหนผิดได้ง่ายที่สุด เวลาทหาร
เข้าห้องอบรมมากๆ และในห้องเรียน ผมลองถามดูว่า ใครเห็นว่าศีลข้อ ๑ รักษายากที่สุดให้
ยกมือขึ้น แล้วก็นับจำนวนผู้ยกมือเช่นเดียวกันนี้ทุกข้อ เสร็จแล้วเทียบ คะแนนกันดู ผลปรากฏ
ว่า

มีผู้ลงความเห็นว่า ศีลข้อห้ามโกหกรักษายากที่สุด ทุกครั้งที่ทดลองหยั่งเสียง ท่านล่ะเห็นว่า
ข้อไหนรักษายากที่สุด ?

ทำไมศีลข้อมุสาจึงรักษายาก เพราะดูตำแหน่งที่เราจะรักษาจริงๆ ก็ไม่มากมายนัก

เสียงโกหก
นั้นส่วนมากก็ออกจากปากจากลิ้นของเราเอง เหตุที่ทำให้ยากนั้น เห็นจะเนื่องจากการ
ละเมิด
ศีลข้อนี้ ทำได้ง่ายกว่าทุกข้อ คือไม่ต้องใช้เครื่องมือประกอบในการละเมิด และไม่ต้องมา
หา
จังหวะ ไม่ต้องหาสถานที่อะไรมากนัก โกหกกลางวันก็ได้ กลางคืนก็ได้ กลางถนน
หนทางก็ได้
ได้ทั้งนั้น ขอเพียงให้มีผู้ที่เราจะโกหก ไม่ต้องหาศัสตราวุธเหมือนฆ่ากัน ไม่ต้องหาเวลา
ก็จะ
เหมือนขโมยของกัน ไม่ต้องหาที่ทางเหมือนผิดลูกผิดเมียเขา และไม่ต้องมีกับแกล้ม
เหมือน
ดื่มเหล้า

โกหกกันนี้ทำได้ง่ายแท้ของที่ง่ายเกินไปนี่เอง มันเลยกลายเป็นยาก คือเรื่องยากอาจมี
ได้ทั้ง
๒ ทาง คืองานที่ทำนั้นเป็นงานยากมาก ยากจนทำได้ยาก มันก็เลยทำยาก นี่อย่างหนึ่ง
อีกอย่าง
หนึ่ง งานมันง่ายเกินไปจนทำยาก ที่ยากนั้น เพราะไปนึกเสียว่ามันง่าย แล้วเกิดความ
ชะล่าใจ
ในระหว่างความยากทั้ง ๒ นี้ งานที่ยากมาแต่กำเนิดของมัน คนเรามักจะไม่ค่อย
ผิดพลาด
ส่วนที่ผิดพลาดกันมาก อยู่ในงานประเภทง่ายจนยาก

อย่างที่ว่ามานี้ ในถนน เยาวราช - เจริญกรุง ที่รถขวักไขว่กันไปมามากๆ และเต็มไป
ด้วยกฎ
จราจร แทบทุกกระเบียดนิ้ว > ซึ่งรู้จักกันในพวกคนขับรถว่า เป็นย่านที่ลำบากแก่การ
ขับรถ
มาก แต่ลองสังเกตดูเถอะ อุบัติเหตุ ที่ร้ายแรงในถนนเหล่านี้ไม่ค่อยมี ถึงจะพลั้งเผลอไป

บ้าง

ก็แค่เฉี่ยวกันนิดๆหน่อยๆ ส่วนอุบัติเหตุ ที่เกิดขึ้นในถนนว่างๆสิ โครมทีก็เสร็จไปเป็น

ศพๆ

เข้าตำราว่าง่ายเสียจนกลาย เป็นยาก เรื่องปาก ก็เหมือนกัน มันเป็นข้อที่ใช้เสียจนยากแก่

การ

รักษา แล้วก็เลยทำให้คนเห็นว่า ศีลข้อ ๔ นี้รักษายากกว่าทุกข้อด้วย ซึ่งก็เป็นความจริง

นอก

จากเป็นศีลที่ละเมิดได้ง่ายแล้ว มุสายังเป็นเสมือนน้ำมัน หล่อลื่น ช่วยให้คนถลำไปสู่

ความผิด

ศีลข้ออื่นๆได้ง่ายเข้าอีกด้วย และถ้าว่ากันให้ถึงที่สุด สุราช่วยให้คนตกนรกง่ายเข้าอีก

ด้วย

น่าคิดอยู่"

หัวข้อเรื่องที่ ๒๔ : เสียกำลังใจ

"งานที่เราต้องทำด้วยกาย จะสำเร็จได้ก็ด้วยร่างกายมีกำลังเพียงพอ ที่จะจ่ายออก ทำงาน

นั้นได้ งานทางจิตใจก็เหมือนกัน การคิด การทรงจำ และการใช้สติปัญญา ย่อมขึ้นอยู่

กับ

กำลังใจ เหตุนี้ วิญญูชนทั้งหลาย จึงพยายามที่จะเพาะกำลังใจ และถนอมไว้ จนสุด

ความ

สามารถ คำเท็จนั่น เป็นสิ่งหยิบยาก ผสมยากอยู่แล้ว กว่าจะสั่งปากพูดออกมาได้ครั้น

หลัง

จากพูดแล้ว จิตของคนพูด ยังจะต้อง ทำงานหนักอีก คือระวังจะพลาดและคอยจำคำ

โกหก

ของตัวไว้ เพื่อจะได้ไม่ โกหกผิดๆในคราวหน้า เพราะจะต้องคอยควบคุมให้คำโกหก

ตรงกัน

อยู่เสมอ ยกตัวอย่างเช่น เรามีปากกาอยู่ด้ามหนึ่ง ซื้อมาราคา ๑๐๐ บาท ถ้าจะบอกคนอื่น

ว่า

ราคา ๑๐๐ บาท ก็จะไม่โก้พอ อยาก อวดมั่งอวดมี เลยบอกเขา โดยบวกเพิ่มราคา ขึ้นไป

อีก
สมมติว่าได้บอกเพื่อนคน หนึ่งว่า ๑๐๐ บาท

เมื่อบอกไปแล้ว ตัวจะต้องจำ ไว้ว่า ได้บอก เขา ไปเท่าไร เผื่อวันหลังโกหกอีก จะได้บอกให้
ตรงกัน... นี่เรื่องปากกา อย่างเดียว ทีนี้เรื่องนาฬิกา เรื่องเสื้อ เรื่องรองเท้า เรื่อง แว่นตา ฯลฯ
เราได้ตั้ง ราคาสมมติขึ้นไว้ทั้งนั้น เสร็จแล้วเราจะต้องบังคับจิตของตัวเอง ให้จำไว้หมดทุก
อย่างเป็นอันว่า จิตของคนโกหกทำงานหนักมาก คืองานจำคำโกหกของตัวเอง น่าสมเพช
เวทนา จริงๆ

เมื่อมีเรื่องที่จะต้องจำหลายเรื่องหลายสำนวนเข้า ผลที่สุดก็ลืม หนักเข้าก็โกหกผิดๆ ถูกๆ
เสียแผนหมด นาฬิกาเรือนเดียว อาจกลายเป็นห้าราคา สิบราคาก็ได้ เพราะฉะนั้น คนโกหก
ทุกคน เมื่ออายุมากเข้า จะกลายเป็นคนความจำเสื่อม เผลอๆไผลๆ ไม่ต้องพูดถึงชั่วชีวิตล่ะ
สังเกตแค่วันเดียวก็ได้ ถ้าวันไหน เราโกหกไว้มากๆ ในตอนกลางวัน พอตกเย็นก็ชักจะลืม
โน่นลืมนี่ หนักเข้าก็จับเอาคำที่ตัวโกหกไว้แล้ว มาโกหกซ้ำอีก แล้วก็อ้างบุคคล อ้างสถานที่
ไม่ตรงกับที่โกหกไว้คราวก่อนเสียด้วย ยุ่งใหญ่ ?

นอกจากเรื่องจำแล้ว จิตยังต้องทำงาน หนักอีกอย่างหนึ่ง น่าทุเรศยิ่งกว่าคอยจำคำโกหก
ของตัวเองเสียด้วยซ้ำ งานที่ว่านี้ก็คือ การขัดแย้งตัวเอง ท่านนักศึกษาต้องเข้าใจว่าคำ

โกหก

ทุกคำที่พูดออกไป แม้เราจะพยายาม ปรับปรุงให้สนิทสนมกลมกลืนอย่างไรก็ตาม ก็ยังมีคนๆ หนึ่งที่ไม่ยอมเชื่อ และคอยค้านคอย เถียงอยู่ตลอดเวลา คนๆนั้นก็คือตัวของเราเอง คือเราเอง คอยเถียงตัวเราอยู่เสมอ เป็นความลำบากอย่างหนึ่งของจิต และนี่คือการทำลายสมรรถภาพ ของจิตลงอย่างเห็นได้ชัด เหมือนกัน จะสังเกตได้ว่า คนเรายิ่งพูดโกหกมากๆ จิตยิ่งขี้ขลาด มาก และมีความระแวง ในตัวมากขึ้น ที่เป็นดังนี้ เพราะกระแสจิตตกต่ำ หนักเข้าจะเป็นคน ชอบหลบสายตาคนอื่น คือไม่กล้าเผชิญหน้ากับใครจังๆ

ยิ่งนานวันเข้า กำลังใจยิ่งตกต่ำมาก จนหมดความเชื่อถือในตัวเอง เวลาพูดจึงต้องอ้างสิ่งอื่น มายืนยันด้วย เช่นว่า

"ถ้าไม่จริงอย่างพูด ขอให้ตายต่อหน้าตะวัน"

"ขออย่าได้ผุดได้เกิด"

"ขอให้พระกาฬหักคอ"

ฯลฯ

สารพัดจะเอามายืนยัน บางทีพูดไปจบประโยคแล้ว ก็ย้ำท้ายอีกว่า "...ที่พูดนี้เป็นความจริง" อาการเหล่านี้แสดงว่า จิตเริ่มหมดความเชื่อถือในตัวเอง ระแวงว่า ถ้าพูดไป ผู้ฟังเขาก็คงจะ ไม่เชื่อ คล้ายๆกับเราเห็นว่า หน้าอย่างเรา คงไม่มีใครเขาเชื่อ เลยต้องสบถสาบาน อ้าง

โน่น
อ้างนี่ให้ยุ่งไปหมด นี่แหละคือคำเท็จทำลายตัว ผู้พูดเอง การที่เราต้องเป็นขี้ข้า คอยจำ
คำ
โกหก ของตัวเองนั้น ไม่ผิดอะไร กับคนที่บังคับตัวเอง ให้นั่งเฝ้าดูคูถที่ตัวเองถ่ายไว้
และยิ่ง
ใจตนเอง เกิดย้อนเถียงคำโกหกของตัวเองด้วย ก็เหมือนสิ่งที่ ถ่ายไว้ได้กระเด็นกลับ มา
ถูก
ตัวของตัวเอง"

หัวข้อเรื่องที่ ๒๕ : โกหกช่วยตัว

เหตุผลเกี่ยวกับศีลข้อที่ ๔ ตอนนี้ ก็มาถึงประเด็นสำคัญ นั่นคือ เรื่องโกหก เพื่อช่วย
ตัวเอง
ท่าน พ.อ.ปิ่น มุทุกันต์ ท่านได้ให้เหตุผลเกี่ยวกับเรื่อง นี้ไว้ดังนี้

"ในด้านผลประโยชน์ ผู้พูดเท็จยังมีความคิดเห็นอีกอย่างหนึ่งว่า คำเท็จช่วยตัวได้ พึ่งได้
จึงได้พูดเท็จ บางคนตั้งแง่สงสัยเอาทีเดียวว่า ถ้าไม่โกหกแล้ว จะรวยได้อย่างไร ?

พ่อค้า ๒ คน ตั้งร้านอยู่ใกล้กัน คนหนึ่งโกหก ของเลวก็อวดว่าของดี ของเทียมก็อ้างว่า
ของ
แท้ มีหวังรวยเร็วกว่าคนพูดจริง ดีว่าดี เลวว่าเลว และบอกต้นทุนแก่ลูกค้าตามจริงบาง
คน
เห็นดิ่งลงไปทีเดียวว่า คนไม่โกหก เป็นพ่อค้าแม่ค้าไม่ได้ และศีลข้อนี้ ทำให้เศรษฐกิจ
ของ
ชาติไม่เจริญ ข้อนี้ก็ น่าคิด แต่ว่าในการคิดนั้น เราจะต้องนึกถึงเจตนารมย์ ของท่านผู้
ห้าม
ด้วย ที่พระพุทธเจ้าทรงห้ามมิให้เราพูดเท็จนั้น เป็นการห้ามด้วยความหวังดีแก่พวกเรา
มิ
ใช่กลัวเราจะไปโกหกท่าน และมิใช่ห้ามชนิดเอาเปรียบ คือ ห้ามไม่ให้ผู้อื่นโกหก

ส่วนตัวผู้
ห้ามเองเที่ยวโกหกผู้อื่นอยู่ทุกมุมเมือง ไม่ใช่อย่างนั้นในเรื่องพูดเท็จนี้ พระพุทธองค์
จะต้อง
ทรงเห็นโทษอย่างแน่แท้ จึงได้ทรงห้ามตลอดพระชนม์ชีพของพระองค์ และทรงมอบ
ให้
พระสาวกช่วย

กันห้ามมาเป็นเวลาถึง ๒,๕๐๐ กว่าปีแล้ว โดย ไม่มีการลดหย่อนผ่อนผันเลย คนที่คิด
ว่า
โกหกไม่เป็นจะทำการค้าขายไม่ได้นั้น เป็นคนคิดผิวเผิน เห็นแก่ ประโยชน์ส่วนตัว
แล้วก็ดูถูก
เหยียดหยามกิจการค้าว่าเป็นงานที่เลว จนถึง กับว่า ต้องทำกันด้วยเล่ห์ลิ้นโกหกพกลม
เรื่อง
การค้าขายนั้น อย่าไปคิดแต่ว่า เราให้ของเราไป แล้วเขาให้เงินเรามา ถ้าคิดว่างาน เพียง
เท่านี้
เป็นการค้า ก็ยังนับว่าเข้าใจผิด นั่นเป็นเพียงงานของคนขายของหน้า ร้านเท่านั้น วิถีทาง
ของ
การค้า มาไกลกว่านั้น และไปไกลกว่านั้น ลองคิดย้อนไปดู ทางมาของสินค้า แต่ละชิ้น
ดูบ้าง
เพียงไม้ขีดกลักเดียว ก็ถูกซื้อขายกันมาหลายทอด เริ่มแต่ใน โรงงานอุตสาหกรรม ใน
การผลิต
เจ้าของโรงงานเขาก็ดำเนินการ จ่ายค่าจ้าง แก่เจ้าพนักงานตามข้อตกลง คนงานก็
ปฏิบัติงาน
ให้โรงงานตามสัญญา อันมีอยู่ การผลิต เขาก็ต้องปรับปรุงคุณภาพ ของปริมาณโดย
ซื่อตรง

แจ้งคุณภาพปริมาณแก่ร้านค้าขายส่งโดยซื่อตรง ผู้ทำการขนส่ง รับทำการขนส่งโดย
ซื่อ

ตรงจนกระทั่งไม้ขีดกลักนั้น มาถึงร้านขายปลีก แม้ที่ร้าน ขายปลีกนั่นเอง ที่ดำเนินการค้า ก็ได้
พึ่งพิงอยู่กับความสัตย์ซื่อของบริการต่างๆ เป็นอันมาก เช่นการเก็บภาษีอากร ค่าน้ำ ค่าไฟ
ค่าเช่าห้อง เงินเดือนลูกจ้าง เป็น เรื่องของความซื่อตรงทั้งนั้นมีอยู่คนเดียว ที่ถ้าจะริโกหก
คือคนขายของหน้าร้าน (ผู้นิยมอุดมคติ โกหกไม่เป็น ค้าไม่ได้) ซึ่งตีหน้าคอยโกหกลูกค้าของ
ตัว ท่านลอง คิดดูซิว่า ในวิถีทางการค้านั้น คนซื่อพึ่งคนคดหรือ คนคดพึ่งคนซื่อ ?

แน่นอนที่สุด ถ้าในการค้านั้น มูลฐานสำคัญ คือ ความสัตย์ซื่อ ถ้าหากคนอื่นๆเขาเล่นไม่ซื่อ
แล้ว โรงงานก็ล้ม ร้านขายส่งก็ล้ม ร้านขายปลีกก็ล้ม และผลที่สุด ตัวคนเสนอหน้าคอยโกหก
อยู่หน้าร้าน ก็ล้มราบไปด้วย คิดดูดีๆแล้ว ตำราการค้าฉบับที่ว่า "เป็นพ่อค้าต้องโกหก" นี้
ลูกจ้างขายของหน้าร้านเป็นคนแต่งขึ้น ไม่ใช่ฉบับนายห้างแต่ง ท่านทั้งหลายก็คงจะมีจิตใจ
คล้ายๆกับผม คือคล้ายๆกับคนหลายคน ที่รู้สึกเกลียดชัง พ่อค้าที่หลอกขายของให้เราและ
ไม่พึงประสงค์จะอุดหนุนเขาต่อไป ผมเคยซื้อขวดบรรจุ น้ำฝน เพราะหลงเชื่อคนขายว่า เป็น
เหล้าสระแหน่แก้ปวดท้อง มาถึงบ้านแล้วต้องโยนทิ้ง และไม่เคยคิดไปซื้อของที่ร้านนั้นอีก
เลย เป็นเวลา ๑๐ ปีเศษแล้ว ทั้งที่ร้านนั้น ก็ตั้งอยู่ตรง ระยะทำเลที่ผมควรจะซื้อได้สะดวก

ท่านล่ะ ถ้าโดนอย่างผมบ้าง จะเกลียดขี้หน้าพ่อค้าโกหกคนนั้นหรือไม่ ? ผมเคยซื้อ

ของมา

ก็มาก และได้รู้จักกับพ่อค้าแม่ค้าก็ไม่น้อย ได้พยายามทดลองสังเกตดูว่า การเจรจาค้าขายนั้น

จะพูดให้ทันลูกค้า โดยไม่โกหกให้เสียศีลจะได้ หรือไม่ ? ผลที่สุดก็ได้พบได้เห็นพ่อค้าแม่ค้า

มากมาย ที่เขาพูดซื่อๆ ไม่ต้องเสียศีล และพูดให้ลูกค้า ติดใจได้เมื่อพูดถึงคุณภาพก็เพียงแต่

เปรียบเทียบ ให้ลูกค้าเลือก เอาเอง เมื่อพูดถึงต้นทุน ก็บอกแค่ว่า ซื้อมาแพง คนซื้อทั้งเมืองเขา

ก็รู้กันอยู่แล้วว่า คนขายก็ต้องเอากำไรบ้าง ไม่เช่นนั้นจะขายของทำไม คนขาย จึงไม่จำเป็น

ต้องโกหกคนซื้อ ว่ายอมขาดทุนให้ท่าโน้นท่านี้ ซึ่งเป็นการทำให้ตัว เองเสียศีลเสียธรรมเปล่าๆ

พ่อค้าอาจใช้จิตวิทยาทางอื่นที่สูงดีกว่า โดยไม่ต้องพูดเท็จ ก็ได้เพราะมัวบูชาอุดมคติ" รักจะค้า

ขาย ต้องโกหก" นี่แหละ บ้านเมืองถึงได้ยุ่งยากทุลัก ทุเลพอคิดเรียกตั้งหุ้นบริษัท ก็วางแผน

โกหกควบกันไปด้วย ไปได้ไม่กี่น้ำก็แตกกระจัด กระจาย ทุนหายกำไรหลุดเพราะบูชาโกหก

มันเลย หกคะเมนเอาจริงๆ

หัวข้อเรื่องที่ ๒๖ : หลักการของศีลข้อที่ ๕

สุราเมระยะมัชชะปะมาทัฏฐานา เวระมะณี เจตนางดเว้นจากการดื่มน้ำเมา อันเป็นที่ตั้ง แห่งความประมาท

ความมุ่งหมาย การบัญญัติศีลข้อนี้ เพื่อให้คนรู้จักรักาสติของตนให้สมบูรณ์

ข้อห้าม

โดยตรง คือห้ามดื่มน้ำเมา อันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท คือทำให้สติฟั่นเฟือน น้ำเมาที่ว่า
นี้ ได้แก่

๑. สุรา ได้แก่น้ำเมาที่กลั่น ไทยเรียกว่า เหล้า
๒. เมรัย ได้แก่น้ำเมาที่ไม่ได้กลั่น เช่น เหล้าดิบ กระแช่ น้ำตาลเมา ฯลฯ ฝิ่น กัญชา ก็ห้ามรวม
อยู่ในข้อนี้ด้วย

หลักวินิจฉัย
สุราปานะ (การดื่มสุรา) จะต้องประกอบด้วยองค์ ๔ คือ
๑. มะทะนียัง......สิ่งนั้นเป็นน้ำเมา
๒. ปาตุกัมมะยะตาจิตตัง........จิตคิดจะดื่มน้ำเมา
๓. ตัชโช วายาโม........พยายามดื่มน้ำเมา
๔. ปิตัปปะเสวะนัง......น้ำเมานั้นล่วงลำคอลงไป
หมายความว่า การดื่มสุราเมรัยที่ทำให้ศีลขาด จะต้องพร้อมด้วยองค์ทั้ง ๔ นี้ครบทุกข้อ
ถ้าไม่ครบ ศีลก็ไม่ขาด เช่น

องค์ที่ ๑ หมายความว่า น้ำที่ดื่มนั้นต้องเป็นน้ำเมา ถ้าคิดจะดื่มเหล้า แต่เข้าใจผิด เห็นแก้ว
น้ำชาเป็นแก้วเหล้า จึงคว้าเอามาดื่ม อย่างนี้ศีลไม่ขาดหรืออย่างการปรุงสุรา ลงไปในอาหาร
หรือยาแก้โรคเพื่อชูรส หรือให้ยา มีประสิทธิภาพดี ผู้กินอาหารหรือรับประทานยานั้นไม่มี
เจตนาจะดื่มเหล้า อย่างนี้ศีลไม่ขาด (แต่ให้เป็นเหล้ากระสายยา ไม่ใช่ยากระสายเหล้า)

องค์ที่ ๒ หมายความว่า ตัวผู้ดื่มนั้น ตั้งใจจะดื่มเหล้าจริงๆ แล้วดื่ม ศีลจึงขาด ถ้าคิดจะ

ดื่มน้ำ

แต่เข้าใจผิด เห็นแก้วเหล้าเป็นแก้วน้ำชา จึงยกดื่มลงไป ศีลก็ไม่ขาด

องค์ที่ ๓ ที่ว่าพยายามดื่ม คือดื่มด้วยตนเอง ตัวเองดื่มเอง ที่ว่าพยายามในที่นี้ หมายเอาการ

ดื่มนั่นเอง คืออ้าปากขึ้น ดูดเอาน้ำเหล้าจากแก้วเข้าปาก แล้วก็กลืนลงคอไป อย่างนี้เรียกว่า

พยายาม ตามความหมายในที่นี้ คนที่ไปไหนมาไหน แล้วเจอเพื่อน ถูกเขาคะยั้นคะยอให้ดื่ม

ถ้าจะถือว่าตนไม่ได้พยายาม ไม่ได้ เพราะคำว่าพยายามนั้น ถือเอาตรง อมเข้าปากและกลืนลง

คอเป็นสำคัญ แต่ถ้าหากเราไม่ได้พยายามเลย ถูกบังคับโดยวิธี อย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ถูกฉีด

เหล้าเข้าไปในตัว (ถ้าหากจะมี) ก็ไม่ผิดศีล

องค์ที่ ๔ กำหนดขีดสมบูรณ์แห่งการกระทำ ที่ว่าศีลขาดๆนั้น ขาดตรงไหน? ตอนยกแก้ว

ขึ้น หรือตอนอมเหล้าเข้าปาก หรือตอนกลืน หรือตอนเมา หรือตอนไหนกันแน่? ท่านจึง

กำหนดเอาตอนน้ำเหล้าไหลล่วงลำคอลงไป เป็นจุดสำคัญ หรือจุดสมบูรณ์ของการดื่ม ถ้า

ตอนแรกคิดจะดื่ม แต่พออมเหล้าเข้าปากแล้ว สำนึกถึงศีลขึ้นมาได้ จึงบ้วนทิ้งเสีย ศีลก็ยัง

ไม่ขาด

โปรดทราบด้วยว่า ของเมาที่ห้ามนั้น เฉพาะที่ทำให้ผู้ที่เสพสติฟั่นเฟือน ซึ่งเรียกว่า

"เป็นที่ตั้งแห่งความประมาท" เท่านั้น

หัวข้อเรื่องที่ ๒๗ : โทษของสุรา (๑)

ทำไม การดื่มสุรา จึงเป็นเรื่องที่ควรงดเว้น ท่าน พ.อ.ปิ่น มุทุกันต์ ท่านบอกว่า เพื่อให้เห็น
เหตุผลชัดเจน ควรจะได้ยกเอาพระพุทธวจนะ ในคัมภีร์พระไตรปิฎก มาพิจารณากัน เพราะ
ท่านได้แสดงไว้อย่างครบ ถ้วนพอเพียงที่ใครๆจะเห็นสมจริงว่า การดื่มสุราเป็นข้อควรงด
เว้นจริงๆ

ในพระไตรปิฎกดังกล่าว ท่านระบุโทษของสุราไว้ ๖ สถาน ซึ่งเราจะได้หยิบ ขึ้นศึกษาเป็น
ข้อๆไป ดังต่อไปนี้

โทษข้อที่ ๑ เหล้าทำให้เสียทรัพย์

ข้อนี้เห็นจะไม่มีใครสงสัย เห็นกันตำตาอยู่แล้ว เพราะเหล้าเป็นสิ่งที่เราทำ กินเองไม่ได้
ไม่เหมือนข้าวปลาอาหารอย่างอื่น ถ้าใครขืนต้มเหล้าเองก็ผิด กฎหมาย เมื่อทำเองไม่ได้
ก็จำเป็นต้องซื้อเขากินนี่แหละทางเสียทรัพย์บาง คนอ้างว่า เรากินเหล้าที่คนอื่นเลี้ยง ก็ไม่
เห็นจะต้องเสียเงินเสียทอง ถูกแล้ว ที่เขาดื่มเหล้าส่วนมาก หรือแทบทุกคน ก็มักจะเริ่มต้น
ด้วยการ"กินเหล้าฟรี" ทั้งนั้น คือถูกคนอื่นเขายัดเยียดให้ดื่ม จึงดื่ม แต่ครั้นฟรีไปๆ ไม่เท่าไร
ตัว ก็ต้องซื้อดื่มเอง และนานเข้า ก็ต้องซื้อเลี้ยงคนอื่นด้วย เพื่อใช้หนี้เหล้าที่ เขาได้ซื้อเลี้ยง
เรามา และก็เป็นการลงทุนไว้สำหรับวันหน้าด้วย เขาจะได้ เลี้ยงเราบ้างนอกจากนั้น บางคน
ยังอ้างว่า เราดื่มแต่น้อย พอเจริญอาหาร ไม่เห็นจะทำให้ล่มจมอะไร นี่ก็ถูกอีก แต่อย่า

ลืมว่า

มากย่อมจะมาจากน้อย ถ้าเราขุดหลุมฝังตัวเอง วันหนึ่งลึกคืบหนึ่ง ท่านก็บอกว่า ไม่เป็นไร....

ถูก พรุ่งนี้อีกคืบหนึ่ง ท่านก็บอกว่าไม่เป็นไรอีก... ถูกอีก

มะรืนนี้อีกคืบหหนึ่ง ท่านก็ว่าไม่เป็นไร.... ก็ถูกอีก

แต่ถ้าขุดลงวันละคืบไม่รู้จักหยุด ถึงท่านจะบอกว่า ไม่เป็นไรๆ ทุกวันก็ตาม นานเข้าหลุม นั้นก็จะลึกลงๆ อาจถึง ๑๐๐ คืบ ๒,๐๐๐ คืบ และการขึ้นจาก หลุมนั้น ท่านอาจจะต้องใช้บันได พาด ก้าวขึ้นเองไม่ได้ง่ายๆ เหมือนแต่ก่อน และถ้าขืนขุดลึกลงไปอีก เพียงวันละคืบๆ เท่านั้น ท่านก็จะไม่มีทางขึ้นจาก หลุมนั้นได้เลย แม้ปากท่านจะบอกว่า ไม่เป็นไรๆก็ตาม และก็ไม่แน่ นักว่าผู้อื่นจะสามารถช่วยท่านได้ สิ่งที่แน่ที่สุด มีอยู่อย่างหนึ่ง คือหลุมนั้น จะกลายเป็นหลุม ฝังศพของท่านเองเรื่องดื่มเหล้าก็เหมือนกันนั่นแหละ ท่าน เพราะคนหลงคารมของตัวเอง ว่าไม่เป็นไรๆนั่นแหละ พินาศล่ม จมไปนับไม่ถ้วนแล้ว"

หัวข้อเรื่องที่ ๒๘ : โทษของสุรา (๒)

โทษข้อที่ ๒ เหล้าเป็นเหตุก่อวิวาท

ท่านคงจะเคยเห็นมาบ้าง คนที่ดื่มเหล้า แล้วชอบชวนทะเลาะไม่เลือกหน้า

เมาเหล้า แล้วตะโกนด่าใครๆ ตามตรอกตามซอย

เมาเหล้า แล้วเอานายมาด่าว่าสาดเสียเทเสีย

เมาเหล้า แล้วพูดลวนลามผู้หญิง ไม่ว่าลูกเขาเมียใคร

เมาเหล้า แล้วท้าชก ท้าต่อย แม้กับเด็กๆปูนลูกปูนหลาน

หรือเมาเหล้า อวดดี ท้าตีกับพระทั้งวัด

แล้วก็มีบางคน พลอยเห็นว่า เหล้าเป็นของวิเศษ ทำให้คนกล้า ที่ว่าเหล้าทำให้คนกล้านั้น
เป็นความจริง พระพุทธเจ้าก็ไม่ได้ตรัสว่า เหล้าทำให้คนขลาด แต่ตรัสว่า เหล้าเป็นเหตุก่อ
วิวาท

เราลองมาพิจารณากันดูอย่างเป็นกลางว่า ความกล้าที่เราได้รับจากเหล้านั้น ใช้ได้จริงหรือไม่
ความกล้าเป็นคุณสมบัติพิเศษอย่างหนึ่งของคน ใครมีไว้แล้ว ดีกว่าความขี้ขลาดตาขาวแต่ว่า
เมื่อเรามีความกล้าแล้ว จะต้องมีสิ่งหนึ่งคอยกำกับ หรือควบคุม เพื่อให้ความกล้านั้นแสดงออก
ในทางที่ไม่เป็นโทษ เหมือนดาบคมก็ต้องมีฝัก จึงจะไม่มีอันตราย สิ่งกำกับความกล้าได้แก่
คุณธรรมที่เรียกว่า "สติ" ความระลึกได้

กล้า - มีสติ จึงเรียกว่า กล้าหาญ

ถ้ากล้า โดยไม่มีสติกำกับ เขาเรียกว่า ความบ้าบิ่น ไม่ใช่ความกล้า คนเรามักจะเข้าใจผิดเอา
ความบ้าบิ่นมาเป็นความกล้า คือเห็นใครทำอะไรได้ เกินกว่าคนสามัญ ก็ยกกันว่ากล้าความ
จริง การทำอะไร ผิดจากคนสามัญนี้ อาจทำไปโดยฤทธิ์อย่างอื่นก็ได้ คนที่ทำอะไรแผลงๆ
เลยขีด คนสามัญ เราก็เห็นกันทั่วไป และก็รู้จักกันอยู่แล้วว่า ไม่ใช่คนดี วิเศษเสมอไปทีนี้
เหล้าที่คนดื่ม เข้าไปนั้น เป็นเครื่องทำลายสติ คือทำให้สติฟั่นเฟือน ลืมตัว และหมดสภาพ
ที่เป็นตัวของตัวเอง คนเราพอสติพิกลพิการไปแล้ว ก็ทำอะไรแผลงๆได้ทุกคน ถ้าเราจะ

ถือว่า

การทำเช่นนั้น เป็นความกล้าที่ดีแล้ว ก็นับว่าเป็นการเข้าใจผิด เพราะความกล้า เช่นนั้นไม่มี

ประโยชน์อะไรเลยแก่ชีวิตของเราและแก่ใครๆ นอกจากเป็นทางนำความร้าวรานมา สู่สังคม

เท่านั้น รวมความแล้ว เหล้าแทนที่จะทำให้ผู้ดื่มเป็นคนกล้า ดังที่บางคนชอบอ้าง แต่กลับทำ

ให้ ผู้ดื่มจนเมาแล้ว ชอบพูดพล่ามกวนใจคนอื่น และเข้าใจผิดในตัวเองว่า เป็นผู้มีฤทธาศักดา

เดช เหนือมนุษย์ทั้งหลาย กลายเป็นคนชอบก่อการทะเลาะวิวาท หลักฐานพยาน มีอยู่ถมไป

หนังสือพิมพ์ก็ลงข่าวให้อ่านอยู่ แทบมิเว้นแต่ละวัน ว่าเมาแล้วตีกัน เมาแล้วฆ่ากัน เมาแล้วชก

ต่อยกัน มีอยู่เสมอ

พระดำรัสของพระพุทธเจ้าที่ว่า "เหล้าเป็นเหตุก่อวิวาท" ซึ่งตรัสไว้เมื่อ กว่า ๒๕ ศตวรรษล่วงแล้ว ก็ยังเป็นความจริงอยู่จนบัดนี้

หัวข้อเรื่องที่ ๒๙ : โทษของสุรา (๓)
โทษข้อที่ ๓ เหล้านำโรคมาให้

หมายความว่า การดื่มเหล้าทำให้เกิดโรคภัยไข้เจ็บหลายอย่างด้วยกัน ผมเองไม่ใช่หมอพูด

ไป ประเดี๋ยวท่านก็จะว่า คิดเอาเอง พูดเอาเอง หันเข้าหาหมอดีกว่า ใครจะรู้เรื่องโรคดีกว่า

หมอ และก็ควรจะได้รับความคิดเห็นจากหมอ ที่เชี่ยวชาญในแขนงต่างๆ เพื่อประมวลความ

คิดเห็นดู หมอคนแรกที่ผมได้ติดต่อปรึกษาหารือ เป็นหมอแผนปัจจุบัน รักษาโรคภัย

ไข้เจ็บ

ธรรมดา ท่านเป็นผู้อำนวยการโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า ซึ่งเป็นโรงพยาบาลที่ใหญ่ที่สุด

ของกองทัพบก คือพันเอกหลวงมงคลแพทยาคม (ยศในสมัยนั้น) ท่านชี้แจงว่าโรคที่เกิด

จากการดื่มสุรา มีอยู่เป็นอันมาก เท่าที่พอจะนึกตอบผมได้ทันที ก็มีดังต่อไปนี้

๑. ทางเดินอาหาร เหล้าทำให้กระเพาะอาหารและลำไส้อักเสบ

๒. ทางระบบประสาท เหล้าทำให้มือสั่น ตามัว ทำให้เกิดวิกลจริต ที่เรียกว่า บ้าพิษสุรา

๓. ระบบทางเดินโลหิต เหล้าถ้าดื่มพอสมควร ทำให้ชีพจรเต้นเร็ว ถ้าดื่มมาก ทำให้ชีพจรอ่อนลง เต้นระยะไม่เท่ากัน และสุดท้ายหมดสติ

๔. ต่อมไม่มีสาย เหล้าทำให้อักเสบเรื้อรัง ทำให้เกิดโรคเบาหวาน ปวดข้อ และเป็นโรคตับแข็ง

๕. ระบบการหายใจ เหล้าทำให้ผู้ดื่มหายใจช้าลง ระยะไม่เท่ากัน

รวมความแล้ว เหล้าให้โทษแก่ร่างกาย

เชิญท่านตามไปพบหมออีกท่านหนึ่ง คือนายแพทย์ประสบ รัตนากร ท่านผู้นี้เป็นนายแพทย์

ผู้เชี่ยวชาญทางจิตและประสาท ได้เคยไปศึกษาเรื่องเหล้าโดยตรง ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา

ครั้นกลับมาเมืองไทยแล้ว ก็ได้พยายามหาทางชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดื่มเหล้า ให้

ประชาชนทราบอย่างกว้างขวาง ในคราวเข้าประชุมร่วมกัน ที่กระทรวงมหาดไทย ในฐานะ

เป็นกรรมการลดการดื่มสุรา ผมได้รับมอบบันทึกเรื่องเหล้าไว้จากท่านชุดหนึ่ง ในบันทึกนั้น

ท่านกล่าวถึงเรื่องในอเมริกา เขามีสมาคมเลิกเหล้า (Alcoholics anomymhus)

สมาคมได้พยายามค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องการดื่มสุรา ซึ่งเป็นปัญหาทางการแพทย์ทุกแง่ทุกมุม

จนสามารถสรุปลงได้ว่า

โรคติดสุรามีอยู่ ๖ ประเภท คือ

๗. Pathological คือโรคเมาเหล้า

๘. Pelirium Tremens คือโรคไข้เหล้า มีอาการลืมตัว ผวาง่าย มีไข้สูง ๓ - ๑๐ วัน ระแวง
มองเห็นภาพลวงตา แล้วหวาดกลัว รู้สึกแปลกๆ คล้ายแมลงตอมไต่ผิวหนัง อัตรา
การตาย
สูงถึง ๑๐ %

๓. Korsakoff's Syndrome คือโรคเหล้าละลายประสาท ไม่อยากกินอาหาร เหน็บชา
ลืมตัวง่ายพูดพล่อย

๔. Acutchallucinosis คือโรคเหล้าละลายจิต มีอาการเหมือนโรคจิต มีความระแวงและ
สำคัญผิด เห็นและได้ยินสิ่งลวงตา ลวงหู บางครั้งทนไม่ได้ ต้องด่า หรือออกท่าทาง
ประกอบ

นอกจากนี้ ท่านได้กล่าวถึงสถิติในอเมริกา มีคนติดเหล้าประมาณ ๕ - ๗ ล้านคน คน
เหล่านั้น
ทำให้เกิดผลเสียแก่ทางเศรษฐกิจของชาติ ๘,๐๐๐ ล้านเหรียญต่อปีในบูดาเปสต์ มี
หลักฐาน
แน่นอนว่า คนที่ฆ่าตัวตายนั้น เป็นพวกติดเหล้าเสีย ๘๐ %ดร.ฟอเรล ได้ทำการสำรวจ
ใน
ประเทศสวิส พบว่า ๓ ใน ๔ ของพวกอาชญากร ปรากฏว่าเป็นพวกติดเหล้า และ ๑ ใน
๓
ของคนที่ต้องไปรักษาตัวในโรงพยาบาลโรคจิตนั้น มีเหล้าเป็นต้นเหตุรวมอยู่ด้วยเสมอ
ฟัง
หมอแผนปัจจุบันกี่คนๆ ก็ว่าเหล้าเป็นเครื่องนำโรคเหมือนกันลองหันไปหาหมอไทยๆ
แผน
โบราณดูบ้าง จะว่าอย่างไร ?สำหรับหมอแผนโบราณ ผมจะไม่ไปรบกวนหมอตามบ้าน
ล่ะ

เข้าเฝ้า "หมอเดิม" ทีเดียว คือ สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ผู้ทรง
รอบรู้เรื่องเหล่านี้เป็นอย่างดี ได้ทรงอธิบายไว้ชัดเจน ว่าเหล้าทำให้เกิดโรคหลายอย่างเช่น

- โรคขัดตามข้อ
- โรคเมื่อยขบ
- โรคแน่น มีลมพิษในกระเพาะ
- โรคจุกเสียด
- โรคอ้วก
- โรคอ้วนฉุ อ่อนเพลีย
- โรคนอนไม่หลับ
- โรคเบื่ออาหาร ลิ้นเป็นฝ้า คอแห้ง

เท็จจริงประการใด หวังว่าทุกท่านพอจะพิสูจน์ได้ ลองนึกถึงคนที่ติดสุราดูก็ได้ เท่าที่ท่านเคยพบ เห็นว่ามีโรคพวกนี้จริงหรือไม่ รวมความว่า หลักวิชาการอันหนึ่ง ที่พระพุทธเจ้า
ตรัสไว้เมื่อ กว่า ๒,๕๐๐ ปีก่อนโน้นว่า "เหล้านำโรคมาให้" ก็ยังถูกต้องจนทุกวันนี้ "หมอ"
ทั้งแผนเก่าแผนใหม่ ทั้งหมอไทย หมอฝรั่ง ต่าง รับรองกันทั้งสิ้น.

หัวข้อเรื่องที่ ๓๐ : โทษของสุรา (๔)

โทษข้อที่ ๔ เหล้าทำให้เสียชื่อเสียง

แน่นอนที่สุด ชื่อเสียงย่อมไม่มีแก่คนสติฟั่นเฟือน ซึ่งอาจทำความผิดได้ทุกประตู บางคน
อ้างว่า ดื่มเพื่อสังคม คล้ายๆกับว่า การสังคมคบหากัน จำเป็นต้องดื่มเหล้า ไม่ดื่มไม่ได้ ซึ่ง

เป็นความเข้าใจผิด หรือเป็นการแก้ตัว ผมเคยฟังท่านผู้ใหญ่บรรยายมารยาท ในสังคม และ
เคยศึกษาจากตำราสังคมหลายเล่ม ไม่เคยฟังหรือพบว่า การสังคมต้องดื่มเหล้า มีแต่สอน
ซ้ำๆซากๆว่า "จงอย่าดื่มสุรา ถ้าอดไม่ได้จริงๆ ก็จงดื่มให้น้อยที่สุด และเมื่อรู้สึกตัว ว่าเมา
ควรรีบปลีกออกจากสังคมเสีย"... มีแต่สอนกันอย่างนี้ เหล้าไม่ใช่แกนแห่งสังคมแน่ บางคน
อ้างความจำเป็นในการผูกมิตร จึงดื่มเหล้า อ้างว่าถ้าไม่ดื่มเหล้า เราจะนับถือ กันได้อย่างไร ?

นี่ก็อีกแหละ คนเลี้ยงเหล้ามีเพื่อนมากจริง เราอาจหาเพื่อนได้เป็นพันๆในชั่วโมงเดียว แต่
น่า เสียดายที่ว่า รุ่งเช้า เหล้าสร่างแล้ว มิตรภาพก็สร่างไปด้วย พอเมาแล้ว ก็มักจะปวารณา
"น้องชายมีอะไรใช้พี่นะ อย่าเกรงใจ"... แต่รุ่งเช้า พูดกันไม่รู้เรื่อง ดูซิ เพราะฉะนั้น เราตั้ง
สูตรได้ว่า มิตรที่ได้ด้วยเหล้า ก็เหมือนผ้าที่ย้อมด้วยขมิ้น สีตกเร็ว ต้องย้อมกันบ่อยๆ จึงจะได้
สีเดิม ผู้ที่ผูกมิตรด้วยเหล้า ถ้าตัวตกอับลง ไม่มีเหล้าให้เขากินเมื่อไร มิตรก็จะหายไปเมื่อนั้น
ผมเคยเห็นมาแล้ว เป็นเหตุการณ์ที่เกิดใกล้กับตัวข้าพเจ้ามาก คือท่านผู้ซึ่งเคยเป็นเจ้ามือเลี้ยง
เหล้า ขนาดหนักผู้หนึ่ง ซึ่งบรรดาคอสุราทั้งหลายยกเป็น "ตั้วเฮีย" ทีเดียว เกิดล้มป่วยลง
อย่างหนัก พอแสดงอาการหมดหวัง ที่จะเป็นเจ้ามือได้ต่อไปแล้ว บรรดาสุรามิตรทั้งหลาย
ซึ่งไม่เคยขาดบ้านแต่ก่อน หายหน้าไปหมด เหลือแต่ผู้นับถือกันด้วยใจแท้ๆ ไม่มีอะไร

ย้อม
คอยนั่งกรอก ข้าวกรอกน้ำให้ เป็นอย่างนี้แหละท่าน มิตรภาพใน ขวดเหล้า มันระเหย
ได้
เมื่อเหล้าหมด มิตรก็หมดด้วย

หัวข้อเรื่องที่ ๓๑ : โทษของสุรา (๕)

โทษที่ ๕ เหล้าเป็นเหตุให้ทำน่าอดสู

ข้อนี้ จริงที่สุดอีกเหมือนกัน ใครๆก็เคยพบเคยเห็น คนเราเวลาปกติก็เรียบร้อย จะออก
จาก
บ้านแต่ละที ต้องกวดขันเสื้อกางเกง กลีบไม่กระดิก จะพูดจาก็รู้จักรักษาชั้นเชิง ไว้ศักดิ์
รักศรี
ไม่ให้ใครดูถูก แต่ครั้นเมาแล้ว กลายเป็นคนละคน ความคิดที่จะถนอมเกียรติ และ
ศักดิ์ศรี
ของตนเอง ไม่รู้หายไปไหน เลยทำอะไรได้ทุกอย่าง ที่คนไม่เมาทำไม่ได้ ที่ว่าทำน่าอด
สู ก็คือ
ทำสิ่งน่าอับอาย เช่น นอนกลางถนน นั่งลงบนที่โสโครก ถ่ายอุจจาระปัสสาวะ และโก่ง
คอ
อาเจียน ในที่ทุกหนทุกแห่ง ปล่อยปละกับการแต่งเนื้อแต่งตัว รวมความว่า "หมดตัว" ก็
แล้ว
กัน อย่าว่าแค่เสื้อผ้าเลย แม้แต่แข้งขาตีนมือของตัวเอง ก็ปล่อย ทิ้งหมด มันเป็นความ
จริง
ที่ไม่น่าจะเสียเวลาอธิบาย เพราะเห็นกันอยู่ทั่วไปแล้ว หัวคิดที่ออกมาในขณะมึนเมานั้น
เป็น
หัวคิด ที่ใช้การไม่ได้ มีใครมาเล่าให้ฟัง จำไม่ได้เสียแล้ว

จำได้แต่ว่า ขณะนั้น ข้าพเจ้าประจำอยู่ที่กองพลที่ ๔ นครสวรรค์ และก็กำลังโดยสาร
รถ

ล่องลงมาจากเหนือ มีใครคนหนึ่ง สนทนามาในรถไฟ มาเล่าให้ฟังถึงหัวคิดของคนเมา
เท็จจริงให้เป็น ของคนเล่าก็แล้วกัน และถ้าพาดพิงถึงท่านผู้ใด ก็ขอโทษด้วย เล่าตามที่เขา
เล่า ครั้งหนึ่ง ทางจังหวัด มีการสร้างถนน จากตัวจังหวัด ไปถึงอำเภอแห่งหนึ่งครั้นทำถนน
เสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็สั่งให้คน งานเอารถบรรทุกหลักกิโลเมตร ไปปักตามรายทาง วิธีทำ
ก็คือ คนพวกพวกนี้จะต้องวัดระยะทาง ๑ ก.ม. และขุดหลุมปักหลักกิโลไว้ แต่ครั้นพ้นสายตา
นายไปแล้ว คนงานทั้งหมดก็พากัน "ตกน้ำ" ล่อกันเสียเมาแอ๋ พอเมาแล้ว ก็เกิดความคิดขึ้นมา
แปลกๆ คนหนึ่ง เสนอความเห็นขึ้นว่า การที่นายสั่งให้ปักหลักกิโล รายกันออก ห่างกัน ๑ ก.ม.
นั้นไม่ถูก ผิดศีลธรรม เพราะเป็นการทรมานหลักกิโล ให้พลัด พรากกัน เขาจะคุยกันบ้างก็ไม่
ได้ เป็นบาปหนัก นายสั่งผิด คณะพรรคพวกเห็นจริงด้วย มีมติเป็นเอกฉันท์ ไชโย ปักหลักกิโล
รวม กันไว้ดีกว่า ที่สุด เมื่อเสร็จแล้ว หลักกิโลสายนี้ ก็เลยพิกล ไปหมด บางทีเดินตั้งครึ่งวัน ก็
ไม่เจอ หลักกิโล แต่พอเจอเข้า ก็เห็นปักรวมกันไว้ เป็นสิบๆหลัก ตั้งสลอนเหมือนป่าช้าฝรั่ง
ครั้นสอบสวนได้ความตามที่เล่ามาแล้ว คือคนงาน พากัน "ตกน้ำ" เสีย พอสมองพิกลงาน
ก็พิการไปด้วย... น่า อดสูนักแลพ่อตา ลดลง เรียก ลูกเขยว่าเพื่อน...ลูกเขยสถาปนาตัวเองขึ้น
เรียกพ่อตาว่า "ไอ้น้องชาย" มีอยู่ถมไปในวงสุรา"

หัวข้อเรื่องที่ ๓๒ : โทษของสุรา (๖)

โทษข้อที่ ๖ เหล้าบั่นทอนกำลังปัญญา

ยังมีผู้เข้าใจผิดอีกอย่างหนึ่งว่า เหล้าทำให้ปัญญาเปรื่องปราชญ์ หัวคิดแล่น บางคนอ้าง ตัวอย่าง สุนทรภู่ กวีเอกของไทย ว่าแต่งกลอนได้ดี ก็เพราะเหล้า มีชื่อเสียงเพราะเหล้า ซึ่ง เป็นความเข้าใจ และเป็การอ้างที่ผิดจากความจริง ความจริง สติปัญญาของคน ได้มา จาก การศึกษา คนกินเหล้ามาก เหล้าทำให้ปัญญาทึบ ถ้าเขาไม่ได้กินเหล้า สมองจะมึนชา แต่ถ้า กินเหล้า เหล้าจะเข้า ไปกระตุ้นเส้นประสาท ให้ความคิดแจ่มใสชั่วประเดี๋ยวหนึ่ง แล้วก็ กลับ ทรุดหนักลงไปอีก คนติดสุราแล้ว เลยคว้าเอาตรงที่เหล้ากระตุ้นประสาทนั้น ว่าเหล้าทำ ให้ ปัญญาเปรื่องปราชญ์ เป็นการคิดถึงผลได้เพียง หยิบมือเดียว แต่ที่เสีย ไปตั้งกอง ไม่พูด ถึง การที่อ้างสุนทรภู่เป็นตัวอย่างว่า แต่งกลอนได้ดีเพราะเหล้า และมีชื่อเสียงเพราะเหล้า นั้นผิด ถนัด

อ่านประวัติสุนทรภู่ดูเถอะ ฉบับของสภาวัฒนธรรมแห่งชาติ และฉบับของ กรมพระ ยา ดำรงราชานุภาพ แสดงไว้ชัดเจนว่า สุนทรภู่เป็นนักแต่งกลอนก่อนกินเหล้า ไม่ใช่กิน แล้วจึง แต่งเป็นจะว่าสุนทรภู่ได้ปัญญามาจากเหล้าได้อย่างไร และเหล้าไม่ได้ทำให้ชื่อเสียง ของ สุนทรภู่ดีขึ้นเลย ตรงข้าม เหล้าทำให้สุนทรภู่ลำบากยากเข็ญมาก แล้วทำให้สุนทรภู่ต้อง ติด คุกติดตะราง เหล้าทำให้สุนทรภู่ถูกเมียทิ้งและเหล้าทำให้สุนทรภู่ ถูกโหรเรียกว่า "อาลักษณ์ขี้เมา"

รวมความว่า ถ้าเกียรติยศของสุนทรภู่จะแจ่มใสเหมือนดวงอาทิตย์ เหล้าก็เป็นผู้สร้างจุดดำ
ขึ้นในดวงอาทิตย์นั้น ข้อนี้ สุนทรภู่เองรู้ดี จึงแต่งกลอนสาปเหล้าว่า "น้ำนรก"
กลอนนั้นว่า

"ถึงโรงเหล้าเตากลั่นควันโขมง มีคันโพงผูกสายไว้ปลายเสา
โอ้บาปกรรมน้ำนรกเจียวอกเรา ให้มัวเมาเหมือนหนึ่งบ้าเป็นน่าอาย"

และเมื่อสำนึกตัวได้แล้ว สุนทรภู่ก็เลิกดื่มเหล้า แล้วเขียนกลอนไว้ว่า
"ถึงนครชัยศรีมีโรงเหล้า เป็นของเมาตัดขาดไม่ปรารถนา "ถ้าเหล้าเพิ่มสติปัญญาให้คนจริง
เราคิดง่ายๆก็แล้วกัน รัฐบาลคงเปิดให้คนต้มเหล้ากินอย่างเสรีมานานแล้ว พลเมืองจะได้ฉลาด
ไม่ต้องตั้งกระทรวงศึกษาธิการให้เสียเงินเปล่าๆ และพระพุทธเจ้าคงไม่ห้ามการกินเหล้าแน่
การหาเรื่องโฆษณา ว่าการกินเหล้า ดีอย่างนั้น อย่างนี้ เป็นเรื่องของคนดื่มเหล้าจนติดแล้ว
โฆษณาปลอบใจตัวเอง และในโอกาสเดียวกัน ก็หาเพื่อน หรือหาเจ้ามือไว้ ฝ่ายคนขายเหล้า
ก็กระพือใหญ่ เพื่อให้คนนิยมกินเหล้ามากๆ ตัวจะได้รวย"

หัวข้อเรื่องที่ ๓๓ : ผู้ผลาญความเก่ง
"สมรรถภาพ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมนุษย์ คำว่า สมรรถภาพ บางทีเราพูดทับศัพท์ว่า
ความสามารถ ยังไม่พบคำจำกัดความภาษาไทยที่เหมาะๆ แต่ผมคิดแปลงเอาเองว่าความ
เก่ง บางทีเราพูดต่อกันว่า ความเก่งกล้าสามารถรวมความแล้ว สมรรถภาพ ก็คือความเก่ง

นั่นเอง คนเราจะต้องมีความเก่งอยู่ในตัว จึงจะเป็นอะไรได้ ต่างกันว่าใครจะเก่งทาง
ไหน
และเก่งมากเก่งน้อยกว่ากันอย่างไรเท่านั้น แต่ที่แน่ที่สุด คือคน จะดีจะเจริญได้ จะต้อง
มี
ความเก่ง และได้แสดงความเก่งออกมาให้ชาวโลกเขาเห็น จะเป็นเก่งทางเขียน เก่งทาง
อ่าน
เก่งทางทำนา เก่งทางการช่าง หรือเก่งทางพูด เก่งทางฟัง เก่งเป็นรัฐมนตรี เก่งทาง แจว
เรือ เก่งทางขับรถ และแม้เก่งทางกวาดถนน ขนขยะก็ได้ ต้องให้เก่งไว้ อย่างน้อย
หนึ่งทาง
จึงจะ เอาตัวรอดเกิดมาแล้วต้องเก่ง

ทีนี้ ความเก่งของคนมีอยู่ ๒ ทาง ดี-ชั่วยังไม่พูด พูดกันแค่ความเก่งเสียก่อนที่ว่าเก่ง ๒
ทาง
นั้นคือ
- ตัวเก่ง
- ใจเก่ง

ตัวเก่ง หมายความว่า ร่างกายเนื้อตัวของเรา มันมีความเก่ง เช่น มีกำลังแข็งแรง ยกของ
หนัก
ได้ เดินทางได้ไกลๆ วิ่งได้เร็ว กระโดดได้สูง หูตามือไม้ฝึกหัด ใช้การ ได้ดี เหล่านี้เป็น
ต้น
เป็นความเก่งทางร่างกาย

ใจเก่ง ดูกันที่ความคิด คือความคิดเฉียบแหลม คล่องแคล่ว ผ่องใส และมีเหตุผล
เพียงพอ
ข้อนี้เป็นความเก่งทางใจ ตัวเก่ง กับ ใจเก่ง ก็ดีทั้ง ๒ อย่าง และจำเป็นทั้ง ๒ อย่าง แต่
เมื่อ
เปรียบเทียบกันแล้ว ความเก่งทางใจมีภาษีมากกว่า ถึงตัวเก่ง ถ้าใจไม่เก่งก็หมดท่า ยก

ตัว

อย่างเช่น การเขียนหนังสือ บางคนฝึกฝีมือ ไว้ดี เขียนได้สวยงาม แต่คนฝีมือดีนั้น จะเขียน

ได้ถูกต้อง สะกดการันต์ถูก และข้อความที่เขียนจะเป็นเรื่องเป็นราว จะต้องพึ่งความเก่งทาง

ใจ คือเป็นคนที่มีหัวคิด คิดเป็น ช่างคิด ข้อความที่เขียน จึงอ่านได้รสได้เรื่องทีนี้การทำงาน

ของจิต ที่เรียกว่า "คิด" นั้น มันมีอาการควบคู่กันอยู่ ๒ อย่าง ความคิดจึงจะ บังเกิดผล

(โปรดอ่านและคิดช้าๆ)

อาการ ๒ อย่างที่ว่านี้ คือความคิด กับ ความรู้ตัว ความคิด หมาย ความว่า การที่จิตสร้าง

อารมณ์ขึ้น แล้วก็คิดคืบหน้าไปเรื่อย ส่วนความรู้ตัว

หมายความว่า รู้สึกตัว หรือพูดอีกทีว่า ไม่ลืมเรื่องเดิม ไม่ลืมหลัก ความรู้สึกตัว ทางธรรมะ

เรียกว่า "สติ" ในชั้นนี้ โปรดทราบว่า ถ้าสติทำงานช้า จิตจะออกนอกเรื่องหลักไปไกลมาก

อาการอย่างนี้เราเรียกว่า "ใจลอย" ก็คือใจที่ไม่มีสติควบบคุมนั่นเอง ทางธรรมะเรียกอาการ

อันนี้ว่าความประมาท

ความผิดพลาดของคน มักจะเกิดขึ้นตอนนี้แหละ ตอนลอยนี่ เดินพลาด พูดพลาดเขียน

พลาด จำพวกพลาดๆ เผลอๆ พลั้งๆ เกิดขึ้นตอนนี้ทั้งนั้น นี่เพียงแต่สติเกิดช้านะ ที่ร้ายกว่า

นั้นก็ยังมี คือสติเกิดชำรุดเอาจริงๆ และนั่นก็หมายความว่า จิตลอยตัวจน ใช้การไม่ได้เหมือน

ว่าวที่หลุดลอยแล้ว เราเรียกว่า คนเสียสติ ร่างกายของเรานี้ ถ้าชักจิตออกเสียแล้ว ก็หมดความ
สำคัญ แต่จิตนั้น ถ้าชักสติออกเสียแล้ว ก็สิ้นความหมาย

พระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นศาสนาที่มุ่งหนักไปในทางปฏิบัติ จึงสอน ให้สนใจกับจิตและสติ
ควบกันไปเสมอ มิฉะนั้น จะบำเพ็ญเพียรให้บรรลุมรรคผล นิพพานไม่ได้เลย สติของคน มี
ทางที่ จะเสียได้หลายทาง แต่จะว่าเป็นของเปราะ แตกง่าย เสียง่าย ก็ไม่ใช่ ไม่ได้กินข้าว
ทั้งวัน สติก็ไม่เสีย ป่วยตั้งเดือนตั้งปี สติก็ไม่เสีย ก็นับว่าทนทานอยู่ แต่มีสิ่งหนึ่งในโลกนี้
ที่มีพิษสง ทำลายได้ง่ายที่สุด มันเป็นน้ำชนิดหนึ่ง ที่ชาวบ้านเรียกกันว่า "เหล้า" เหล้าคือ
อาวุธทำลายสติ ตั้งแต่ ค่อยๆทำลายคุณภาพของสติให้เสื่อมลงๆ จนกระทั่งเสีย ใช้การไม่ได้
เลย ถ้าไม่ เสียฮวบฮาบลงในชาติเดียว ก็ค่อยๆเสียไปทุกภพทุกชาติ และนั่นหมายความว่า
ความเก่งในตัวเรา ในใจเรา ได้ถูกผลาญลงไปด้วย ฉะนั้น เราควรจะพูดได้อย่าง เต็มปากว่า
"เหล้า คือผู้ผลาญความเก่งของมนุษย์"

หัวข้อเรื่องที่ ๓๔ : วิรัติ ๓

ศีลทั้ง ๕ เราได้ว่ามาหมดทั้ง ๕ ข้อแล้ว ทีนี้ ก็จะพูดถึงประเด็นปลีกย่อยที่ควรรู้ เรื่องแรก
ท่าน พ.อ.ปิ่น มุทุกันต์ ท่านจะให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่อง วิรัติ
วิรัติ คำนี้ จะมีความหมายอย่างไร เรามาฟังคำเฉลย จากท่าน พ.อ.ปิ่น มุทุกันต์ กันดีกว่าครับ
"วิรัติ" แปลว่า ความงดเว้น หรือเจตนางดเว้น ดังคำที่เราเคยใช้กันทั่วไปว่า

มังสวิรัติ หมายถึง การเว้นรับประทานเนื้อสัตว์

มัชชวิรัติ เว้นจากการดื่มน้ำเมา

ปาปวิรัติ เว้นจากการทำบาป... เหล่านี้เป็นต้น แต่ที่จะกล่าวในที่นี้ เฉพาะที่เกี่ยวกับศีลห้า

- ของอย่างอื่น เราจะมีได้ ด้วยการทำเป็นส่วนมาก
- อยากมีเงิน ต้องทำงาน
- อยากมีความรู้ ต้องเรียน
- อยากมีบุญวาสนา ก็ต้องสร้างความดี
- แต่ศีลนี้แปลก ถ้าอยากมี ต้องงด ต้องเว้น ต้องไม่ทำ คืองดเว้นการทำชั่ว ๕ ทางนั้น

  จึงจะเป็นผู้มีศีล ๕
- การที่ตั้งใจงดเว้นนั่นแหละ เรียกว่า วิรัติ เป็นการทำเหมือนกัน แต่ทำการงดเว้น

เราจะทำการวิรัติได้ ๓ ทาง หรือ ๓ วิธี คือ

- สัมปัตตวิรัติ งดเว้นขณะประจวบ
- สมาทานวิรัติ งดเว้นด้วยสมาทาน
- สมุจเฉทวิรัติ งดเว้นอย่างเด็ดขาด

ถ้าผู้ใดมีวิรัติ ๓ อย่างนี้ อย่างใดอย่างหนึ่ง ผู้นั้นก็มีศีล ถ้าไม่มีวิรัติ ก็หมายความว่า ศีลไม่มีในผู้นั้น" ทีนี้ ลองมาฟังคำอธิบายของวิรัติแต่ละประเภทดู

หัวข้อเรื่องที่ ๓๕ : วิรัติ ๓ (ต่อ)

สัมปัตตวิรัติ

สัมปัตตวิรัติ ได้แก่ เจตนางดเว้น ซึ่งเกิดขึ้นในทันทีทันใด ที่ประจวบกับเหตุที่จะทำให้เสีย

ศีลหมายความว่า เดิมไม่ได้ตั้งใจจะรักษาศีล ไม่ได้สมาทานไว้ แต่เมื่อพบกับเหตุที่ตนจะล่วง
ศีลได้ จึงคิดงดเว้นขึ้นในขณะนั้น เช่น เห็นสัตว์ที่พอจะฆ่าได้ น่าจะฆ่า แต่คิดเว้นเสียไม่ฆ่า

เจอกระเป๋าเงิน เจ้าของเขาวางไว้ แม้จะขโมย ก็พอขโมยได้ แต่งดเสีย ไม่ขโมย หญิงที่จะ
ล่วงประเวณีได้ ก็มี ช่องทางและโอกาสก็อำนวยทุกอย่าง แต่ใจคิดงดเว้นการล่วงประเวณีเสีย
ไม่ล่วง ไปดูการดูงาน ถึงเมืองนอก กลับมาคนเดียว จะเล่าอะไร โกหกให้ใครฟังก็ได้แต่
คิดงดเว้นการโกหกเสีย ไม่พูด เหล้าจะกิน ก็มีพร้อม จังหวะก็อำนวย แต่คิดงดเสีย ไม่ดื่ม
การตั้งใจงดเว้น เมื่อประจวบเข้ากับ เหตุการณ์อย่างนี้ เรียกว่า สัมปัตตวิรัติ ผู้งดเว้นถือว่ามีศีล
เหมือนกัน

สมาทานวิรัติ

สมาทาน แปลว่า รับ
สมาทานวิรัติ แปลว่า งดเว้นด้วยการสมาทาน
ข้อนี้ หมายความว่า เราได้ตั้งใจไว้ก่อนว่า จะรักษาศีล ครั้นไปพบเหตุการณ์อันชวนให้ล่วงศีล
ก็ไม่ล่วง เพราะถือว่า ตนได้สมาทานศีลไว้ จะล่วงก็เสียดายศีล กลัวศีลจะขาด การงดเว้นจาก
การล่วงศีล ด้วยคำนึงถึงศีลที่ตนได้สมาทานไว้อย่างนี้ เรียกว่า สมาทานวิรัติ สมาทานวิรัติ
กับ สัมปัตตตวิรัติ มีผลต่างกันอยู่บ้าง คือสัมปัตตวิรัติ ทำให้ศีลเกิดขึ้น เฉพาะชั่วระยะ

หนึ่ง
ขณะที่จิตคิดงดเว้นเท่านั้น ก่อนนั้นก็ไม่มีศีล หลังจากนั้นก็ไม่มีศีล จำเพาะมีในเวลา
ตั้งใจ
งดเว้นเท่านั้น ส่วน สมาทานวิรัติ คือตั้งใจรักษาศีลอยู่เรื่อยๆ ศีลก็ย่อมมีอยู่ตลอดเวลา
จนกว่า
ตนเองจะล่วงละเมิดศีล ศีลจึงจะขาด คือเป็น อันสิ้นสุดการสมาทาน ต่อเมื่อได้สมาทาน
ศีลอีก
สมาทานวิรัติจึงจะเกิดอีก และเป็นผู้มีศีลสมุจเฉทวิรัติ

สมุจเฉทวิรัติ

สมุจเฉทวิรัติ ที่แปลว่า งดเว้นเด็ดขาด หมายถึง การงดเว้นของท่านผู้สิ้นกิเลส ที่เรียกว่า
พระอริยเจ้า ท่านนักศึกษาย่อมจะทราบแล้วว่า ศีลห้านั้น คนจะล่วงก็ เพราะจิตมีกิเลส
ทำ
ให้อยากทำผิดทีนี้พระอริยเจ้าท่านละกิเลสได้แล้ว จึงหมด ปัญหาที่จะผิดศีล ไม่ผิดอีก
แล้ว
ไม่ผิดอย่างเด็ดขาด เพราะฉะนั้น ศีลของ ท่านจึงมีอยู่ตลอดกาล ไม่มีเวลาขาด ไม่มีเวลา
เศร้าหมอง"

หัวข้อเรื่องที่ ๓๖ : การสมาทาน ๒ วิธี

"การสมาทานศีล ก็คือ ตั้งใจว่า จะรักษาศีล การตั้งใจนั่นแหละ เรียกว่า สมาทาน มี ๒ วิธี
คือ

๑. ปัจเจกสมาทาน สมาทานเฉพาะข้อ
๒. อัชเฌกสมาทาน สมาทานรวมทุกข้อ

โปรดทราบว่า ที่แยกวิธีสมาทานเป็น ๒ อย่างเช่นนี้ พูดง่ายๆ ก็คือ ตั้งใจ นั่นเอง
หมายความว่า ตั้งใจในขณะรับศีล จะตั้งใจอย่างไหนก็ได้ ใน ๒ อย่างนี้

ปัจเจกสมาทาน คือตั้งใจว่า เราจะรักษาศีล แยกเป็นข้อๆ ข้อไหนข้อนั้น โดยวิธีนี้ ถ้าศีลข้อ
ใดขาด ก็ขาดเฉพาะข้อนั้น ข้ออื่นๆคงบริสุทธิ์บริบูรณ์ ขาด ๑ ข้อ ก็เหลือ ๔ ,ขาด ๒ ข้อ ก็
เหลือ ๓
อัชเฌกสมาทาน คือตั้งใจรับศีลรวมหมดทั้งชุด แทนที่จะตั้งใจว่า จะเว้นจากฆ่าสัตว์ จะเว้น
จากละทรัพย์ ฯลฯ ก็ไม่ต้อง แต่ตั้งใจว่า "เราจะรักษาศีลห้า" ดังนี้ เรียกว่า อัชเฌกสมาทาน
อัชเฌกะ ก็แปลว่า รวมเป็นหนึ่ง คือหัวข้อนั้นรวมเป็นหนึ่ง สมาทานแบบนี้ ถ้าศีลขาดแม้ข้อ
เดียว ก็เป็นอันขาดหมดทั้งห้า

เกี่ยวกับการกำหนดอาการของจิต จึงอธิบายยาก เหตุใดสมาทานอย่างนั้น ศีลขาดทีละข้อ
สมาทานอย่างนี้ ถ้าศีลขาด ก็ขาดหมด อธิบายยาก ขอให้นึกว่าอย่างนี้ก็แล้วกัน ถ้าเรามีธนบัตร
ใบละ ๑๐๐ อยู่ ๕ ใบ เวลามันตกหาย มันก็หายเป็นใบๆ หาย ๑ ใบ ก็เหลือ ๔ ,หาย ๒ ก็เหลือ
๓ , หาย ๓ ก็เหลือ ๒ , หาย ๔ ก็เหลือ ๑ , ถ้าหาย ๕ ก็หมดเลย

ทีนี้อีกวิธีหนึ่ง เรามีเงินอยู่ ๕๐๐ บาทเหมือนกัน แต่เป็นธนบัตรใบละ ๕๐๐ บาทใบเดียว ถ้า
ลงได้หาย ก็หายหมดทั้ง ๕๐๐ บาท ปัจเจกสมาทาน นั่นเหมือนแบงค์ย่อย ใบละ ๑๐๐ บาท
ส่วนอัชเฌกสมาทาน เหมือนแบงค์ใหญ่ ใบละ ๑๐๐ นั่นเอง ท่านนักศึกษา คงอยากจะทราบ

ว่าใน ๒ วิธีนี้ วิธีไหน จะมีผลดีกว่ากัน ?

ผมจำได้ว่า ไม่เคยพบคำอธิบายเปรียบเทียบไว้ มีความเห็นเป็นส่วนตัวว่า อัชเฌกสมาทาน
มีผลทางฟอกจิตได้ดีกว่า เพราะความตั้งใจแรงกว่า ส่วนการสมาทานแยกองค์นั้น ดูเป็นการ
หาทางเอาตัวรอด หรือสร้างข้อแก้ตัวไว้ล่วงหน้า ความตั้งใจจึงไม่เด็ดเดี่ยวแท้ และยังคิดต่อ
ไปว่าปัจเจกสมาทาน เป็นวิธีเก็บตก เหมาะสำหรับคนที่บังคับตัวไม่ค่อยจะได้" ท่าน พ.อ.ปิ่น
มุทุกันต์ ได้สรุปเป็นการปิดท้ายว่า "การสมาทานนั้น สำคัญอยู่ที่การตั้งใจ คือตั้งใจไปตามที่
ปากว่า ปากว่า ใจต้องว่าด้วย คนที่ปากว่าตามพระ แต่ใจโลเลไปทางอื่น ไม่เป็นอันได้สมาทาน
ศีล แต่คนที่ตั้งใจจริง แม้ไม่เปล่งวาจาให้พระได้ยิน ก็เป็นอันได้สมาทานแท้."

หัวข้อเรื่องที่ ๓๗ : มีศีล ต้องมีธรรม

บางท่านอาจจะคิดว่า การที่เรารักษาศีลให้บริสุทธิ์เพียงอย่างเดียว แค่นี้ก็ถือว่าเพียงพอแล้ว
เพราะเราได้ชื่อว่าเป็นคนดีแล้วไม่ใช่หรือ ? ท่าน พ.อ.ปิ่น มุทุกันต์ ท่านได้เคยตอบไว้ว่า

"ถูกแล้ว การรักษาศีล เป็นการทำความดี แต่เป็นเพียงความดีขั้นต้น คือดี ที่เป็นคนไม่ทำ
ความชั่วเท่านั้นเอง

ถ้าหยุดอยู่เพียงเท่านี้อาจเสียได้ ยกตัวอย่าง คนเว้นจากฆ่าสัตว์ ซึ่งเรายอมรับกันว่าเป็นคนมี
ศีล ถ้าคนๆนี้เดินเล่นไปตามริมคลอง เห็นเด็กตกน้ำ กำลังจะจมน้ำ ตาย ถ้าจะช่วยเขาก็

ช่วยได้
แต่ไม่ช่วย กลับยืนกอดอกดูเฉยๆ ถือว่าตัวไม่ได้ฆ่า ศีลบริสุทธิ์อยู่ ตามตัว อย่างนี้ ท่าน
จะเห็น
เป็นประการใด ?

คนทั้งโลกต้องลงความเห็นว่า แกเป็นคนไม่ดี เพราะคนดีจริง จะต้องรู้จักเว้นจากฆ่า
คน
ด้วย และรู้จักช่วยชีวิตคนด้วย การเว้นจากฆ่า นั่นเป็นการรักษาศีลการช่วยชีวิตเขา นี่
เป็น
การปฏิบัติธรรม บางท่านที่ช่างคิด จะคิดว่า ตามตัวอย่างข้างบนนี้ ผมไปเอาความเห็น
ของ
คนอื่น (ชาวโลก) มาตัดสิน ดีชั่วทางธรรม ถ้าเกิดคนพวกนั้น แกเป็นมหาโจร ทั้งนั้น
อยาก
เห็นคน ตกน้ำตายอยู่แล้ว จะว่าอย่างไร คนที่เพิกเฉยในการช่วยชีวิต ก็จะมิกลายเป็นดี
ของ
พวกนั้นหรือ หรือในบางกาล ที่ไม่มีคนพบเห็นการ เพิกเฉย ของเราเลย ไม่มีใครจะติ
แล้ว
เราจะเสียหายหรือไม่ ?

อ๋อ แน่นอนที่สุด ที่ยกคนอื่นมาประกอบตัวอย่างนั้น เพียงวาดแนวทางให้คิด และ
เห็นได้
ง่ายๆเท่านั้น ความจริง จุดเสียหายจริงๆ อยู่ในจิตใจของผู้นั้น ขณะที่เขา ยืนดูคนตกน้ำ
เฉย
อยู่นั้น จิตของเขาต้องหยาบลง ต่ำลง อย่างเห็นได้ชัดทีเดียว เขาถูกโมหะครอบงำใจ จน
ไม่
สามารถจะมองเห็นเหตุการณ์จำเพาะหน้า เยี่ยงคนทั้ง หลาย เรื่องใหญ่โต ขนาดชีวิตคน
ก็
เห็นเป็นเรื่องเล็ก งานช่วยชีวิตเพื่อนมนุษย์ ซึ่งอยู่แค่มือเอื้อม น่าจะมองเห็น ก็มองไม่

เห็น

เพียงเท่านี้ เราก็ทายได้แล้วว่า สภาพจิตใจของ เขาเสียหายไปเท่าไร ถ้าสมมติว่า มีช้างโขลง

หนึ่ง เดินผ่าน หน้าคนๆหนึ่งไปใน ระยะใกล้ แต่ถ้านายคนนั้นบอกว่า เขามองไม่เห็นช้างเหล่า

นั้นเลย ท่านจะทายได้ไหมว่านายคนนั้นอยู่ในสภาพอย่างไร ? แน่นอน เขาจะต้องอยู่ในความ

มืด หรือบอด หรือบ้า อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือทุกอย่างรวมกัน ช้างไม่ใช่ตัวเท่ามด ซึ่งอาจ

มองเห็น หรือไม่เห็นก็ได้ เช่นเดียวกันนั่นแหละท่าน ขนาดคนตกน้ำอยู่ต่อหน้า จะตายมิตาย

แหล่ ใครยังมองไม่เห็นกิจที่ควรทำ ยืนเฉยอยู่ได้ ก็แสดงว่าจิตใจของแกเน่าเต็มทีแล้ว"

ท่าน พ.อ.ปิ่น มุทุกันต์ กล่าวต่อไปว่า

"พระพุทธศาสนา มีแผนให้เราสร้างความดีไว้ ๒ ขั้น คือขั้นที่ ๑ ให้เว้นจากการทำชั่วและ

ขั้นที่ ๒ ให้ขวนขวายทำความดีให้มาก

- ขั้นที่ ๑ ตรงกับการรักษาศีล
- ขั้นที่ ๒ ตรงกับการประพฤติกัลยาณธรรม

(ตั้งต้นแต่กัลยาณธรรม ควบคู่กับศีลเรื่อยไป)

ศีลข้อที่ ๑ เว้นจากการฆ่าสัตว์ คู่กับ เมตตากรุณา

ศีลข้อที่ ๒ เว้นจากการลักทรัพย์ คู่กับ สัมมาอาชีพ

ศีลข้อที่ ๓ เว้นจากการผิดในกาม คู่กับ กามสังวร

ศีลข้อที่ ๔ เว้นจากการพูดเท็จ คู่กับ สติ

ส่วนความหมายของกัลยาณธรรมที่คู่กับศีลทั้ง ๕ ข้อนั้น มีความหมาย ดังนี้

เมตตากรุณา คือปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุขและช่วยเหลือเขา
สัมมาอาชีพ คือตั้งใจทำมาหากินโดยสุจริต
กามสังวร คือระมัดระวังในเรื่องรักๆใคร่ๆทางกาม
สัจวาจา คือรักษาวาจาให้ได้จริง บูชาคำจริง
สติ คือฝึกตน มิให้มัวเมาประมาท"
ถ้ามีทั้งศีล มีทั้งธรรม ครบถ้วนอย่างนี้แล้ว เราจึงจะได้ชื่อว่า เป็นมนุษย์ผู้มีใจสูงอย่างแท้จริง

หัวข้อเรื่องที่ ๓๘ : อานิสงส์ศีลข้อที่ ๒
อานิสงส์ศีลข้อแรก เราได้กล่าวไปแล้ว เมื่อสัปดาห์ก่อน มาสัปดาห์นี้ เราก็จะมาว่ากันต่อ ถึง อานิสงส์ศีลข้อที่ ๒

<u>ศีลข้อที่ ๒ คืออะไร ?</u>

ก็คือการเว้นจากการลักขโมย ถามว่า ถ้าใครรักษาศีลข้อนี้ได้บริสุทธิ์บริบูรณ์ จะได้รับ
อานิสงส์อย่างไร ? ท่านบอกว่า จะได้รับอานิสงส์ดังต่อไปนี้ครับ

- ๑. มีทรัพย์มาก
- ๒. ไม่เคยรู้ ไม่เคยได้ยิน คำว่า "ไม่มี"
- ๓. สมบัติไม่กระจัดกระจาย ด้วยโจรภัย ราชภัย ฯลฯ
- ๔. หาโภคทรัพย์ได้ ไม่มีที่สิ้นสุด
- ๕. โภคทรัพย์ที่ยังไม่ได้ ก็ได้
- ๖. โภคทรัพย์อันใดที่ได้ไว้แล้ว ก็ยั่งยืน

นี่เป็นอานิสงส์แห่งศีลข้อที่ ๒ ที่ท่านแสดงไว้ ตามนัยแห่งคัมภีร์ปรมัตถโชติกา

หัวข้อเรื่องที่ ๓๙ : อานิสงส์ศีลข้อที่ ๓

อานิสงส์ศีลเฉพาะข้อ เราได้พูดกันมา ๒ ข้อแล้ว สัปดาห์นี้เราก็จะมาพูดต่อในข้อที่ ๓
ศีลข้อที่ ๓ ก็คือการเว้นจากการประพฤติผิดในกาม ท่านบอกว่า ใครก็ตามที่สามารถรักษา
ศีลข้อที่ ๓ นี้ได้อย่างบริสุทธิ์บริบูรณ์ ย่อมจะได้รับอานิสงส์ ๒ ประการ กล่าวคือ

๑.ไม่เกิดเป็นกะเทย
๒.ไม่ค่อยพลัดพรากจากของที่ตนรัก

ถ้ามองถึงอานิสงส์ข้อแรก แล้วไปมองดูสภาพสังคมของบ้านเรา ที่เกิดการวิปริตทางเพศ
อย่างน่าตกใจ ก็แสดงถึงว่า คนในสังคมได้หลงใหลมัวเมาในเรื่องเพศ จนเป็นเหตุให้ต้อง
ประพฤติผิดในกามกันมิใช่น้อย และผลแห่งการประพฤตินั้น ก็ย่อมจะส่งให้เกิดการวิปริต
ทางเพศกันหนักขึ้นๆ ในอนาคต ฉะนั้น ถ้าไม่อยากจะให้เป็นอย่างนั้น ก็ขอให้ทุกคนจงตั้ง
มั่นอยู่ในศีลข้อ ๓ จงรักเดียว ใจเดียวซะตั้งแต่วันนี้ และเดี๋ยวนี้เถิด